

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipar-
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a ti
munkárai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, fél évre 500 lei
Iparosoknak egész évre 300 lei, fél évre 150
lei, negyed évre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 6 lei, kötéseknél engedmény

„Tiszteld a tisztles ipart”

Credite pentru meșteșugari

Din inițiativa Băncii Naționale și cu partici-
parea de capital a acesteia și a Statului a luat naș-
tere anul trecut, Institutul de Credit Meșteșugă-
resc.

Ar fi prea de vreme să ne formăm vreo pă-
rere despre ceiace va fi activitatea acestui impor-
tant așezământ de credit, însă judecând după in-
teresul plin de răvnă pe care conducerea Băncii
Naționale îl acordă problemei creditului pentru
micul patronat, suntem îndreptățiți să gândim că
roadele nu vor întârzia.

E drept că acțiunea pornită în această direc-
ție are un câmp vast și aproape deloc cultivat.
Meșteșugurile adică micii patroni industriali de
toate categoriile au fost până acum aproape cu
desăvârșire lipsiți de credite deși ei ocupă un loc
considerabil în totalul economiei românești.

Băncile comerciale mai cu seamă după dispa-
riția băncilor mici, nu puteau să satisfacă cere-
rile de credite ale micilor întreprinzători, deoare-
ce acestea nu pot oferi garanții suficiente, iar
băncile nu au organizația necesară pentru a le
cunoaște solvabilitatea și a le urmări activitatea.

Băncile populare ar fi fost mai potrivite pen-
tru acest fel de operațiuni dar sfera lor de acti-
vitate se întinde mai mult în mediul rural, iar
mijloacele de finanțare le sunt foarte reduse.

Într-o vreme Creditul Industrial, atât de
abent la nevoile industriei, a acordat și meșteșu-
garilor credite cari, la un moment dat, însumau
aproape 40 milioane lei.

În ultimii ani a redus însă mult aceste ope-
rațiuni. Inițiativa Băncii Naționale răspundea dar
unei necesități imediate. Să nu pierdem din ve-
dere că în ciuda marelui dezvoltări a industriei din
România și a tendinței firești de concentrare a
acesteia, micul patronat cu îndeletniciri industriale
ocupă și astăzi mai multe brațe decât industria
mare.

După o statistică recentă a Camerelor de
muncă, citată și în studiul consacrat de Banca Na-
țională problemei creditului, mica industrie nu-
mără peste 210.000 întreprinderi dintre cari ce-
le mai multe întreprind în 5 și 10 lucră-
tori.

Ou toate că aceste întreprinderi, lipsite de
utilaj mecanic, au, fiecare în parte, o capacitate
de producție foarte redusă, în raport cu producti-
vitatea, pe cap de lucrători a marelui industrii, da-
că ținem seamă de numărul lor înțelegem și rolul
lor economic.

Apoi după cum insietă și ultimul raport al
Băncii Naționale, din rândurile acestor meșteșu-
gari se vor recruta elementele cari vor îngrosa
terptat straturile populației înstărite de progres
economic și social.

Pentru ca să se poată dezvolta, aceste întreprin-
deri meșteșugărești au neapărată nevoie de
credite eftine și corespunzătoare nevoilor specifi-
ce ale activității lor. Pe deoparte, credite de pro-
ducție pentru mărirea cifrei de afaceri, pentru
procurarea materialelor și plata lucrătorilor, așa
încât să poată executa și comenzi mai mari, cu
termene de livrare și lichidare de câteva săptămă-
ni sau chiar de 2—3 luni.

De altă parte, au nevoie de credite pe termen
mijlociu, pentru îmbunătățirea și sporirea utiliza-
rului.

Numai în felul acesta pot face progrese.

Az új alkotmány gazdasági vonatkozásai rendelkezései

Az alábbiakban ismertetjük az Öfelsé-
ge II. Carol király által szentesített új
alkotmány azon intézkedéseit, ame-
lyek kapcsolatban vannak az ország
gazdasági életével:

4. szakasz. Minden román, faji származás-
ra, hitre és felekezetre való tekintet nélkül kö-
teles hazáját élete legfőbb értelmének és alap-
jának tekinteni és magát feláldozni hazája egy-
sége, függetlensége és méltósága érdekében.
Köteles munkájával hozzájárulni hazája erköl-
csi és gazdasági előrehaladásához. Köteles hit-
tel teljesíteni mindazokat a közterheket, ame-
lyeket a törvények előírnak és önként köteles
azokhoz a közterhekhez hozzájárulni, amelyek
nélkül az állam léte nem képzelhető el.

5. szakasz: Minden román, faji származás-
ra és felekezetre való tekintet nélkül egyenlő a
törvény előtt, amelynek tisztelettel tartozik és

amelynek alá kell vetnie magát. Senki sem men-
tesül polgári, katonai, köz- vagy magán köte-
lezettségéi alól vallási vagy bármely más hit-
alapján.

6. szakasz. A román államban nem enged-
hető meg a társadalmi osztálykülönbség. Til-
sak az adókievetéseknek a kiváltságok. Az adók
mértéklése, vagy emelése csak általános lehet
és csak törvény útján léptethető életbe.

7. szakasz. Egyetlen román sem fejthet ki
propagandát akár előszóval, akár pedig írásban
az állam kormányformájának megváltoztatása,
mások vagyonának szétosztása, adóelengedés,
vagy pedig osztályharc érdekében.

10. szakasz. A románok élvezik a lelkiisme-
ret, a munka, a tan, a sajtó, a gyülekezési, tár-
sulási szabadságot, valamint mindazokat a sza-
badságjogokat, amelyek a törvényben megállá-
pitott jogokból származnak.

A tulajdonjog biztosítása

16. szakasz. A bármilyen természetű tu-
lajdonjog, valamint a magánosokkal és az ál-
lammal szemben fennálló követelések érintethe-
tetlenek és ezek bizossíttatnak.

Bárki azonban rendelkezhetik a tulajdonát
képező vagyon felett a törvényben megszabott
feltételek szerint.

A köztulajdon képező javakat csak a tör-
vényekben megszabott keretek között és szabá-
lyoknak megfelelően lehet kezelni és elidegeni-
teni. Egyetlen törvény sem vezetheti be a va-
gyonelkobzás büntetését, kivéve a hazaárulás
és a közpénzek elikkasztása esetét.

Senki vagyonát nem lehet kisajátítani, ki-
véve, ha ez közérdekből történik és ha előzet-
esen megállapítja bíróság a méltányos kártéri-
tést. Közérdek alatt csak azok az esetek érthe-
tők, amikor a kisajátítás mindenki javára vá-
lik azonnal, vagy később.

A nemzetvédelem, a katonai érdekek, egész-
ségügyi, kulturális, közlekedési érdekek, vala-
mint közmunkák céljából a jelenlegi törvények-
ben felsorolt eseteket kivéve, kisajátítások nem
eszközölhetők csak a törvényhozó házak által
kétharmad többséggel meghozott törvények ut-
ján.

17. szakasz. A bányák, valamint az összes
altalaikínések az állam tulajdonát képezik. Ki-
vételt képeznek az egyszerű kőbányák, az éni-
tészeti anyagok bányái, valamint a tőzegléte-
pek, apékkül azonban, hogy az állam törvény
után előbb szerzett jogai sérelmet szenvedhet-
nének. Új hánva-törvény szabályozza majd ezek-
nek a javaknak kihasználását és értékesítését.
megállapítja a tulajdonos jogait, amelyek leg-

kevesebb ötven százalékát képezik majd a já-
ruléknek és a koncesszió hektáronkénti ára-
nak, egyben pedig megállapítja, hogy milyen
mértékben vesznek ezek részt az említett javak
kihasználásában. Az állam javára eddig kon-
cessziók által megszerzett jogok továbbra is
tisztelben tartandók.

18. szakasz. Az országutak és megyei utak,
valamint uccák, amelyek gondozása az állam, a
megyék, a városok és községek hatáskörébe tar-
tozik, a hajózható folyamok és folyók, a partok,
valamint azok a helyek, ahonnan a tenger vize
visszavonult, a természetes és mesterséges ki-
kötők, a partok, ahol a hajók kikötnek, a leve-
gő, a vizek, amelyek energiát termelnek, vala-
mint mindazok a javak, amelyek magántulaj-
don képeznek, közvagyonnak tekintendők.

23. szakasz. A levelek, a táviratok és a te-
lefonbeszélgetések titka sérthetetlen. Kivételt
képeznek azok az esetek, amikor az igazságszol-
gáltatás köteles vizsgálatot vezetni le a törvény
értelmében.

TARSULASI SZABADSÁG.

26. szakasz. A román állampolgároknak jo-
gukban áll társulniok a törvények rendelkezé-
seinek megfelelően. A társulási szabadság nem
vonja maga után jogi személyiségek létesítésé-
nek jogát. Jogi személyiségek létesítésének fel-
teteleit a törvény szabályozza.

27. szakasz. Közhivatalokba és közméltó-
ságokba, beleértve a polgári és katonai hivata-
lokba is, csak román állampolgárok nevezhetők
ki, szem előtt tartva a román nemzet többségi
és államalkotó jellegét.

Dacă va exista un așezământ de credit care
să le poată acorda creditele necesare, în condi-
țiunile potrivite lor, dar care va avea în acelaș
timp și organizația cuvenită pentru îndrumarea

și supravegherea folosinței creditelor, este sigur
că meșteșugurile își vor putea îndeplini mai bine
ca până acum rolul lor important în economia ro-
mânească.

Idegen állampolgárok ilyen hivatalokba csak a törvények által megjelölt esetekben nevezhetők ki.

Azok az idegen állampolgárok, akik Románia területén élnek, élvezik a személyeknek és a vagyonnak általában biztosított védelmét.

Csak a románok és a naturalizált románok birtokolhatnak bármilyen címen Romániában falusi ingatlanokat. Az idegeneknek csak az ingatlanok értéke van joguk.

53. szakasz. A törvényhozó testületek tagjai nem képviselhetnek magánérdekeket az állammal szemben, nem foglalhatnak helyet olyan vállalatok igazgatóságában, amelyek szerződéses viszonyban állanak az állammal, megyével, vagy községekkel.

A foglalkozási ágak képviselői

61. szakasz. A képviselőház tagjai azok a képviselők, akiket a 30. életévüket betöltött román állampolgárok választanak meg, akik gyakorlatilag valamely foglalkozási ágat üznek és az itt következő három kategória valamelyikébe tartoznak:

1. Földmivesek és munkások.
2. Kereskedelem és ipar.
3. Ertelmiségi foglalkozások.

A választás titkos, kötelező és egyénenkénti. A kerületi beosztás biztosítja a választások foglalkozási képviseletét.

A választási törvény állapítja meg a kerületi beosztást a fenti alapelv szerint, annak feltételeit, hogy a szavazásra jogosult férfi, vagy nő szavazóképes-e, a szavazói képesség hiányának feltételeit, az összeférhetetlenség feltételeit, a szavazási eljárást, a szavazás szabadságának biztosítását, valamint a képviselők számát. A képviselők megbízatásának időtartama hat év.

Ex. 70. szakasz. Azok a miniszterek, akiknek tisztsége megszűnik, nem vehetnek részt olyan vállalat igazgatóságában, amellyel az utóbbi három évben szerződést kötöttek.

71. szakasz. Minden olyan fél, akinek jogait valamely rendelet, vagy miniszter által aláírt rendelkezés támadja meg, ha ez a rendelet vagy rendelkezés kimondottan az alkotmányba, vagy az érvényben levő törvények valamelyikébe ütközik, pénzbeli kártérítést kérhet az államtól a szenvedett kár erejéig a közjogi szabályok szerint.

ADÓ CSAK TÖRVÉNY ALAPJÁN SZEDHETŐ.

80. szakasz. Semmilyen adó nem vehető ki és nem szedhető be, csak törvény alapján. Törvény útján adót csak az állam, a megye, a község és állami szolgálatot teljesítő közintézmény javára lehet megállapítani.

81. szakasz. Nem létesíthető egyedárusítási jog csupán törvény útján és csakis az állam, a megye és a község javára.

83. szakasz. A törvényhozó testület minden évben lezárja a zárszámadást és megszavazza a költségvetést, anélkül, hogy a javasolt kiadásokat növelhetné.

Az állam minden jövedelme és kiadása a költségvetésben és zárszámadásban feltüntetendő.

Amennyiben a költségvetés kellő időben meg nem szavaztatnék, a közszolgálat szükségletéhez képest a végrehajtó hatalom az előző évi költségvetést alkalmazza, anélkül, hogy azon az éven túl egy évnél tovább alkalmazhatná a költségvetést, amelyre a költségvetést megszavazták.

Hogyan számítják ki a betegsegélyző járulékot?

A betegsegélyzőpénztár mellett működő lelkebezerési bíróság 1632. számú döntésében a betegsegélyző pénztári tagok hozzájárulási kulcsát olyképpen rendeli megállapítani, hogy a lényegesen élvezett fizetéshez hozzáadandó mindennemű pótlék is, melvet a betegpénztári tag élvez. A bíróság ezen döntését a betegsegélyzőpénztárak egységesítéséről szóló végrehajtási utasítás 41. 46 és 85. paragrafusaira alapítja.

Az épületfa nem bírja el a fuvardíjemelést

Ismeretes, hogy január 15-iki hatállyal a CFR körülbelül 40 százalékkal felemelte a deszka és egyéb épületfa külföldre történő szállításának fuvardíját. Tekintettel arra, hogy 1937. áprilisában a vasut már végrehajtott volt egy 15 százalékos tarifaemelést, az új fuvardíjak mintegy 70 százalékkal drágultak meg az előző évekkel szemben.

A gyakorlati életben elég volt egy hónap annak bebizonyítására, hogy a faárak nem bírják el ezt a drágulást, egyfelől, mert az árak december óta hanyatlóban vannak, másfelől pedig a külföldre szóló eladások visszaesést mutatnak. Míg például 1937. januárjában a hazai termelők és kereskedelmi cégek 170.000 köbméter anyagot adtak el külföldre, ez év januárjában az eladások mindössze 27.000 köbméterre

rugtak. A gyáriparosok szövetsége mellett működő faegyesület újabb lépéseket tett a vasutnál a fuvardíjemelés visszavonása érdekében és a fenti körülmények ismertetése mellett rámutatott arra is, hogy az új fuvardíjak Transilvania fatermelését teljesen kizárják a fenyőfakivitelből, mert innen a tengeri kikötőig vagononként 1400—1600 leit tesz ki a fuvardíkülönbözet.

Északtransilvania vidékéről 600.000 köbméter fenyőáru vár kivitelre, de a mai fuvardíjak mellett az anyagot értékesíteni teljesen lehetetlen, viszont nyugat felé nincsen piaca az itteni épületfának. Mindezekre való tekintettel a faegyesület azt kérte a közlekedésügyi minisztériumtól, hogy a felemelt fuvardíjak szedését függesse fel mindaddig, amíg a faipari helyzet meg fogja engedni az áru ilymértvű drágulását.

Kétszázéves tradíció...

Új tiszteletbeli mestereket avattak az aradi Csizmadia Céh hushagyó-keddi reggelijén

Leikes hangu beszédben méltatták a csizmadia céhet.

Szétnyílt a függöny, a közönség feszült érdeklődéssel a színpadra irányította tekintetét és komoly arccal figyelt az elkövetkezendő jelenetek elé... Nehogy félreértés legyen, rögtön hozzáfűzzük, hogy nem színielőadásról szól ez a beszámoló, nem színészekről és nem darabokról. Egészen más természetű eseményről, mégpedig az aradi Csizmadia készítő Iparosok Társulatnak szokásos hushagyókeddi díszmesteravató ünnepségéről. A szétnyíló függöny az Iparos Otthon házi színpadát fedte föl, a színpadon tartózkodók pedig tisztas, becsületes és nemesszándékú iparosok voltak. A csizmadia céh tradíciókat szerető és továbbfejlesztő tagjai, akik ebben az évben is eleget tettek társulatuk óségi szokásának, hogy mesterré avassák a város társadalmából azokat, akik közszereplésük, jótekonysági érdemük révén hivatottak a díszcsizmadiamesteri cím elnyerésére.

KÉTSZÁZ ÉV, ÓTA...

A díszmesteravató ünnepség első aktusaként Konczek Lajos elnök, Szász Pál alelnökkel, Hell Gáspár pénztárossal, továbbá a vezetőség többi tagjával: Pintér Sándorral, Cornea Adammal, Dragan Andrei, Dragan Gligoreval, Tordai Jánossal és Melik Istvánnal felvonult a színpadra, ahol megkezdődött a 200 év óta fennálló csizmadia díszmesteravatói ceremóniája. Konczek elnök megnyitotta az ünnepi ülést, majd a díszmestereknek kijelölt személyeket bevezették a terembe. Hozzájuk és a nagyszámú egybegyűlt tagokhoz intézte ezután az elnök beszédét, amelyben ismertette a felavatási ünnepély jelentőségét. Elmondta, hogy az aradi csizmadia készítő iparosok özegegyesítő társulata, mint az aradi évszázados csizmadia céh egyenes utódja, az idén is folytatja áldásos munkáját a csizmadia özvegyek és árvaik felsegítése terén. Ez a társulat a legnemesebb cél szolgálatában áll, mert igyekszik az elhalt mesterek hátramaradtjainak sorsáról továbbgondoskodni és őket a rossz napoktól megóvni. Ez a társulat, mint az ós régi hagyományok hű megőrzője, figyelemmel kíséri a közéletben szereplő férfiak működését és a közjó, különösen az iparügyekkel összhangban álló tevékenységét, főképpen pedig a társulat érdekeinek felkarolása körül szerzett érdemeit s ezt azzal akarja meghálálni, hogy a Csizmadia Társulat dísztagjává választja őket és a hagyományos díszüléssel a díszcsizmadiamesteri címet adományozza nekik.

AZ ÚJ MESTEREK.

Az új tiszteletbeli mestereket dr. Müller Vendel, Voiteanu Ioan, Pona Gligorie, Aconiu Vasile, Markovics Sándor, Lantos József, Müller Károly, Hagó József, Lovasberényi Árpád a díszcsizmadiamester jelöltek felvonultak a színpadra, ahol körbeálltak és alávetették magukat az ünnepélyes ceremóniának. Mindegyiküknek átnyújtották a mesteri címet szimbolizáló zöld kötényt, amit magukra öltöttek és ez

alkalmat nyújtott azoknak a közéleti férfiaknak, akik eddig még nem ismerték közelebbről a csizmadiamesteri hatalmat, hogy most egy-két percre a zöld kötény varázsa alatt valószínű csizmadiamestereknek érezzék magukat. A zöld kötény felöltése annál is inkább jelentőséggel bír az új díszmesterek részére, mert eddig a segédek szimbolikus sorában „működtek” csak a most „szabadultak fel”.

A hatásos percek csendjét Konczek elnök szavai törték meg:

— Ez a kötény jelképezi azt, hogy Önök, akik eddig hűséges pártolótagjai voltak a társulatnak, ezután még erősebb szálakkal fűződnek hozzá.

Utána az ünnepélyes fogadalomletétel következett, majd az új díszmesterek kezét fogták a vezetőséggel s az elnök ezekkel a szavakkal szorította meg jobbjukat:

— Mesterré és céhünk dísztagjává fogadom!

De ezzel a ceremónia nem ért véget, mert a díszmesterek még sorra kezükbe vették a jelképes csizmát, mely messziről miniatűr mesterműnek nézett ki, a díszmesterek azonban a tapintás közben mosollyal az arcukon arról győződtek meg, hogy az tulajdonképpen egy csizmaalakú szafaládé-rud, a mely Czómor hentesmester sikerült készítménye. Nem valódi csizma, de valódi finom szafaládé!

A zöld kötény levevése után véget is ért a nemességű és mégis sok derűt tartalmazó ceremónia, majd a vezetőség és az új díszmesterek levonultak a színpadról és helyet foglaltak a hosszú asztaloknál, ahol kezdetét vette a vidám hangulatú szórakozás és a hagyományos hushagyókeddi uzsonna. A pohárköszöntőt dr. Coțoiu Romulus volt polgármester, régi céhmester tartotta, aki először öfelsége II. Carol királyt éltette, majd nagy figyelmet keltő beszédében ismertette a társaság történetét, méltatta annak jelentőségét és további összetartásra, együttműködésre buzdította a tagokat. Utána dr. Ursu Ioan, volt polgármester tartott beszédet, amit a hallgatóság lelkesen megjelzett. A többi felszólalók Lantos Miksa és Muzsaly Imre voltak, akik a társaság nemességű céljairól és a társadalmi együttműködés szükségességéről mondtak igaz szavakat. A beszédekre Konczek elnök válaszólt és megköszönte az értékes felszólalásokat.

A délutáni órákban kihirdették az új segédek és inasok névsorát, akik jó „előmenetel” esetén a következő években szintén díszmesterek lehetnek. Új segédek lettek Czómor Péter hentesmester, Laub Konrád kalaposmester, Ilica Gheorghe cipésmester, Boer Alexa cipésmester, Coroban Stefan szabómester, Sárközi György hentesmester. Új inasok pedig: dr. Barbatin ügyvéd, Pintér Ferenc, Wolf Gyula, Farcaşu Danila, Lazó Márton, Mandl József, Neuman Jenő. A segédek és inasok nevében Cornea Adam tartott nagyhatású beszédet.

A jóleskerült hagyományos mesteravatói lakoma résztvevői sokáig, kellemes hangulathoz maradtak együtt.

Az ipari és kereskedelmi szakmák adóit a múlt évben készített rentabilitási táblázat alapján állapítják meg

A pénzügyminisztérium az 1937. évi adókievések idején az egyes ipari és kereskedelmi szakmákkal kapcsolatban rentabilitási táblázatokat készített, amelyek irányadóul szolgáltak azoknál az adókievéseknél, amelyeket az adókievítő közegek az adótörvény 39. cikkének 2. pontja alapján becslés útján eszközöltek. A rentabilitási táblázatok mutatják, hogy a fiscus közegei által ugyancsak becslés útján megállapított üzleti forgalomnak hány százalékát tekintsék jövedelemnek, illetőleg adóalapnak.

A pénzügyminisztérium a múlt évben ezt a rentabilitási táblázatot, mint bizalmas utasítást küldte meg az adókievítő közegeknek, míg ezévből nyilvánosságra hozták azt.

Az alább ismertetett rentabilitási táblázatból arra következtethetünk, hogy a pénzügyminisztérium piac-analiziseinek eredményei túlzottan optimisták és a konjunktura további nagyarányu javulására volt alapítva, hogy az adókat az elmúlt évben jelentősen emelték. A pénzügyminisztérium most azzal hozta nyilvánosságra ezeket a rentabilitási táblázatokat, hogy azok érvényesek a folyó évi adókievésekre is.

Az alábbi táblázatokból hiányzanak azok az ipari és kereskedelmi szakmák, amelyeknek vállalatai kizárólag részvénytársasági formában működnek, mivel ezek a nagy részvénytársaságok az adótörvény 39. cikkének 1. pontja szerint mérlegeik alapján — és nem becslés útján — adóznak.

A most hivatalosan kiadott — becslésszerűen bruttó forgalomhoz viszonyított — rentabilitási táblázat szerint az egyes szakmák adóalapját a következő százalékokban állapították meg:

A forgalom 35 százalékának megfelelő adóalap állapítandó meg:

a szeszgyáraknál.

A forgalom 25 százalékának megfelelő adóalap állapítandó meg:

gyógyszertáraknál.

A forgalom 20 százalékának felel meg az adóalap:

szikvizgyáraknál,

szőnyegkereskedőknél,

órásknál és ékszerészeknél,

tűzifakereskedőknél.

18 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

kő- és homokbányák,

hentesárugyárak,

gabonakiskereskedők.

15 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

italmérések (korcsmák),

szállodák, éttermek,

szőrmekereskedők,

droguériák,

festékgyárak és kereskedők,

fűrészarugyárak és kereskedők,

konfekciósok,

posztógyárak,

butorkereskedők,

petróleumkereskedők,

üveggyárak és kereskedők,

veggyüzemek.

13 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

a petróleumfinomítók.

12 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

fűszerüzletek,

detail gyarmatárkereskedők,

hentesek és mészárosok (detail eladásban),

könyvkereskedések,

kémiai iparosok,

gabonagykereskedők,

fanagykereskedők.

11 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

cukrászok.

10 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

élelmiszerkereskedők,

élelmiszerkereskedők és üzemek,

nyomdák,

mészégetők,

vaskereskedők,

kézműiparosok és kereskedők,

textiliparosok és kereskedők,

autobilkereskedők,

malmok,

bőrgyárak,

olajgyárak,

gabonaelexportőrök,

erdőkitermelők.

8 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

vállalkozók, közmunkák vállalkozói,

építésszek és építészeti vállalatok,

pékek,

szesznagykereskedők,

timárok.

5 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

gyarmatárkereskedők,

lisztraktárak.

4 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

ügynökségek, bizományi üzletek.

3 százalékos rentabilitás alapján adóznak:

hivatásos építésszek,

cukorraktárak.

A fent sorolt rentabilitási százalék, mint minimumok, kötelezőek az adókievítőközegek számára és irányadók a felebbezési bizottságok számára. A rendelet szerint a fentieknél alacsonyabb rentabilitás csak a rendkívül indokolt esetekben alkalmazható, amelyek a kivetési jegyzőkönyvekben felbüntetendők.

ADÓUGYI DÖNTÉSEK

A bucureştii tábla az adótörvény alkalmazásával kapcsolatban a következő újabb döntéseket hozta:

Az új ingatlanok annak a hónapnak első napjától válnak adókötelesekké, amidőn lakhatókká váltak. (Bucureştii tábla II. szekciójának 184-1937. számú döntése).

Nem elegendő, ha az adókievítő bizottság kijelenti, hogy az adókievítés alkalmával összehasonlított vállalatok ugyanolyan jelentőségűek, hanem köteles azokat az adatokat is felsorolni, amelyekből megállapítható a hasonló jelentőség, mint lakbér, személyzet, üzlethelyiség, stb. (Bucureştii tábla II. szekciójának 35-1937. számú döntése).

A komplementáris adó kiszámítása alkalmával a rentabilitás megállapítása céljából tekintetbe veendő a tőkén kívül az összes tartalékok, így tehát az amortizációs tartalékok is. Az adiciós adók a jövedelmi adó alapja után számíthatók. A nyereségből levonandó a leltárban szereplő értékpapírok elértéktelenedése által elszenvedett veszteség. (Bucureştii tábla I. szekciójának 199-1937. számú döntése).

Az adófelebbezési bizottság érvényes határozatot nem hozhat akkor, ha két tagból áll és a két tag között véleményeltérés merül fel. Ebben az esetben a felebbezési bizottságot a harmadik taggal kell kiegészíteni és szótöbbséggel kell dönteni. (Bucureştii tábla II. szekciójának 55-1937. számú döntése).

A felebbezési bizottságban a fiskus delegátusai csak a pénzügyminisztérium utasításai alapján megjelölt tisztviselők, mint főellenőr, pénzügyigazgató, kerületi felügyelő vehetnek részt. (Semmitűzők egyesített szekciójának 163-1937. számú döntése).

Ismét fel akarják támasztani a talpbőrkartellt

Estek a bőrarak

A belföldi bőrpiacon depresszió uralja. Részen a kereslet csökkenésével magyarázható, de kétségtelen, hogy

nagy szerepe van az általános árlemorzsolásban a gyárak között kiélesedett árversenynek.

A bőrarak esésére jellemző, hogy — amíg Bucurestiben a croupon-talp ára a múlt év októberében 220—240 lei volt, ez az ár ez év januárjában 170—175 leire esett vissza. Hasonló arányu esés mutatkozik a chevreaux-bőrökben is. Így például a belföldi fekete chevreaux ára 40—

55 leiről 30—47 leire esett. Az árak további esése csak abban az esetben akadályozható meg, ha a szakmai vállalatok között sikerül megegyezést létesíteni, amely nemcsak a rentábilis árak fenntartását biztosítaná, hanem kizárná a tisztességtelen verseny lehetőségét is.

Szakmai körökben elterjedt hír szerint

a talpkartell visszaállítása érdekében a nagyobb bőrarak között tárgyalások indulnak meg.

A vezető bőrarak azonban a talpkartell teljes új alapokon és hozzáértő szakemberekkel akarják megszervezni.

Már nincsen alkotmányjogi akadály a kézműves kamarák megvalósításának

Iparos képviselők a parlamentben.

Az új alkotmány megszavazása és életbe léptetése a kisiparosság szempontjából rendkívüli fontossággal bír.

Köztudomású tény, hogy amikor a kisiparosság kézzel-lábbal kapálózott az ellen, hogy bekényszerítsék a munkakamarákba, ahová sem érdekei, sem hajlama nem vontatták és önálló kézműves kamarákat követelt — a válasz mindannyiszor az volt: nem lehet — nem engedi az alkotmány.

Az új alkotmányban már semmiféle megkorlátás nincs erre vonatkozólag. Többé tehát nem lehet az alkotmányra hivatkozni, amikor a kisiparosság azt fogja követelni: eresszék ki a munkakamarából és adjanak önálló kézműveskamarát, ahol egyedül maradhat iparostársával és nem lesz a vele ellentétes érdekeket képviselő munkások számbeli fölényének gyámködése alatt.

Minden iparos-szervezet kötelessége most a kormány tudomására adni: az iparosságnak elég volt a munkakamarákból — kézműves kamarákra van szükség.

Az új parlament korporációs alapon fog felépülni. Minden foglalkozási ág, termelő társadalmi réteg beküldi képviselőit. Annál fontosabb tehát, hogy már az új parlament megalakulása előtt megalakulhassanak a kézműves-kamarák.

Az iparosságnak a maga képviselőit kell beküldeni a parlamentbe!

Bucurestiben máris megmozdult az iparosság. Még a múlt hét végén, amikor csak híre járt az új alkotmány kihirdetésének, gyűlést tartottak az iparosszindikátusi és volt ipartestületi elnökök és határozati javaslatot fogadtak el a kézműves-kamarákról.

Gh. Sorescu elnök kijelentette, hogy addig is, amíg a kézműves kamarákat törvénnyel létesíteni fogják, a munkakamarákban biztosítsák az iparosság többségét. Az interimár-bizottságokban 12 iparos, 6 munkás és 6 magántisztviselő legyen.

Uj rendelet a nemzeti munka védelméről

Radian, a nemzeti munka védelméről szóló törvény végrehajtásáról gondoskodó bizottság elnöke Argetoianu kereskedelmi és iparügyi miniszter elé terjesztette a román elemnek a vállalatoknál történő elhelyezéséről szóló új tervezetet. Az új irányelv főképpen azt tartotta szem előtt, hogy valamennyi vállalat számára lehetővé kell tenni, hogy teljesíthesse a törvény előírásait, mégpedig anélkül, hogy ezzel a vállalat üzemi, vagy ügyviteli szenvedne. Ezzel egyidejűleg pedig az eddigieknél erősebb megtorlást alkalmaznak azokkal szemben, akik nem tesznek eleget a törvény és az új rendelkezés intézkedéseinek.

**A kincstári szállítók
követelése és tartozásai.**

Egy építészvállalkozó a közoktatásügyi minisztérium megbízásából építkezési munkálatokat végzett és a neki járó 1.800.000 lelt bucuréstii bankra cédálta át a banknál levő tartozásai kiegyenlítésére. Később, mielőtt a bank a cessziót érvényesíthette volna, az építésznek két alvállalkozója lefoglalta a még ki nem fizetett munkálati összeg egy részét. A bank a foglalás ellen a törvényszékhez felebbezett és arra hivatkozva, hogy a cédálás a foglalás előtt történt, a teljes összeg számára való kiutalását kérte, mely igényt a törvényszék elutasította. A bank felfolyamodására a tábla elé került az ügy, mely a végzett munka védelméről szóló törvény és az államszámviteli törvény 112. szakaszára hivatkozva kimondotta, hogy a vállalkozóknak a kincstártól és közintézményektől járó követelése elsősorban a végzett munka garantálására másodsorban a munkások, alvállalkozók és az anyagszállítók kielégítésére szolgálnak és csak azután kerülnek sorra a vállalkozó magánhitelből. A tábla ezzel a fellebbezést elutasította.

A védjegy-bejegyzés feltételei

Az érdekelteket foglalkoztatják a fővárosi kereskedelmi és iparkamara által, a külföldi cégek bejegyzésével kapcsolatos, ismét életbe léptetett megkorlátozó rendelkezések. Fővárosi lapok ezzel az intézkedéssel kapcsolatosan megírják, hogy a tilalmak nem vonatkoznak például olyan esetekre, amikor a főváros területén való helyiség változtatásáról, cégelnevezés módosításáról, vagy hasonló ügyekről van szó, amennyiben ez nem vonatkozik az ügyletkör kiterjesztésére. A tilalmat olyan esetben alkalmazzák, amikor a román kereskedelemmel és iparral szemben támasztandó újabb versenyről, vagy a román ipar és kereskedelem közvetlen, illetve közvetett uton történő megkárosításáról van szó.

Egyébként ezzel a rendelkezéssel egyidőben a fővárosi kereskedelmi és iparkamara vezetősége elhatározta, hogy

teljes szigorral alkalmazza azt a korábbi határozatát, amely a védjegy-bejegyzésekkel áll kapcsolatban.

Nevezetesen: ha a védjegyet kísérő szöveg nem románnyelvű, vagy a szövegben nem szerepel az a megállapítás, hogy a készítmény román gyártmány, elutasítják a bejegyzésre vonatkozó kérelmet. Természetesen ez az intézkedés csakis a belföldön készített, vagy feldolgozott árukra vonatkozik.

Köztudomású, hogy a védjegy-bejegyzéseket időnként meg kell újítani. A fővárosi kereskedelmi és iparkamara vezetősége, bár hangsúlyozza, hogy nem kíván szerzett jogokat megbolygatni, felhívja az érdekelteket figyelmét arra, hogy

a szigorító intézkedéseket a megújítások alkalmával is alkalmazza.

és kéri, hogy mindazok, akik védjegy-bejegyzéseik megújítását kérik, tegyenek eleget az intézkedés kikötéseinek.

Az aradi husiparosok megvendégelték hushagyó-kedden az elaggott iparosokat

Hosszu évek óta bensőségesen ünneplik meg az aradi husiparosok hushagyó-keddjét, a farsang bucsuzását arra használják fel, hogy szeretettel megvendéglék elaggott és segítésre szoruló iparostársaikat. Először a Polgári Jótékony Egylet aggmenházát keresték fel a husiparosok vezetői Tomits Pál elnökkel az élen és szeretetadományokat nyújtottak át a menház lakóinak, akik meghatótt örömmel fogadták a szeretetteljes megemlékezést. Innen a munkakamara ipari tagozatának menházába látogattak el a husiparosok vezetői, ahol szintén eleget tettek a jótékony szóp

hagyományának. Amikor már véget ért az adományozás, az adakozó husiparosok a szakmai szindikátus otthonában gyűltek össze, ahol szintén évek óta szokásban levő baráti vacsora keretében bucsúztatták a farsangot. Tomits Pál elnök köszönetet mondott, hogy ezidén is lehetővé tették az adakozási akció lebonyolítását, ami csak szerdán évet tudtak volna tartani, mert a husiparosok a szegény ház lakóit is megvendéglék. Egyébként gyűjtési akció indult meg a szakmához tartozó elhunyt iparosok özvegyeinek és az agg szaktársaknak szociális megsegítésére.

Az életszínvonal javulását vonja maga után az ország iparosodása

Emelkedett az elmúlt esztendőben a nemzeti jövedelem.

Az adóvallomások határideje lejárván megkezdődik az az eljárás, amellyel az állam saját szükségletét viszonylatba helyezi a magánosok jövedelmével és adó alakjában veti ki azt, amennyit a magángazdaságoktól megkövetel. Erthető, hogy a pénzügyminiszter miért nem folymodott ahhoz az eljáráshoz, hogy beéri annyival, mint amennyit az adóalanyok a múlt évben fizettek. Eltekintve az állam növekedő szükségleteitől a nemzeti jövedelem növekedő irányzatában élünk és a pénzügyi kormány az előálló többletet kihasználhatlanul nem hagyhatta. A nemzeti jövedelem a mi pénzügyi statisztikánk szerint egy különös kiszámítási módon áll elő. A pénzügyi statisztika abból a feltevésekből indul ki, hogy az adóvallomások nem ösztönzik és így az egyéb reszortok adatai alapján számítja ki, hogy mennyit az országban termelt mezőgazdasági, ipari cikk, kész és félkészáru összege és levonva abból a termelési költségeket jut a nemzeti jövedelem mennyiségéhez. Ez a módszer megközelítően pontos és annak segítségével volt megállapítható, hogy az elmúlt évben a nemzeti jövedelem elérte a 313 milliárdot, tehát annyit, amennyit az 1929. évi, a dekonjunkturát megelőző időszak utolsó évének nemzeti jövedelme volt. Vagyis az ország ennyit termelt a vonatkozó években. Ezzel szemben áll az adóteher, amely 1929-ben 36,8 milliárd, 1937-ben 37,7 milliárd volt — érteve adóteher alatt nemcsak a tulajdonképpeni adókat, hanem az összes illetékeket. Tehát az 1937-ben elért 1 milliárdos költségvetési többlet — azonos állami kiadások mellett — pontosan jelentkezik a szem-

beállított 2 esztendő adóterhének különbözeténél is.

De jelentkezik az 1 milliárdos különbözet az egyesekre háruló adóteher koeficiensében is. 1937-ben egy főre 17.818 lei, 1929-ben 15.800 lei adóteher esett, ami koeficiensben kifejezve 1937-re 13 százalékos, 1929-re csak 11,7 százalékos tesz ki. Ez azt jelenti, hogy 1937-ben az ittélő emberek 100 lei jövedelem után 13 leit juttattak az államnak. Ez a koeficiens olyan alacsony, hogy Európában csak Bulgáriában és Litvániában kisebb, míg sok államban háromszor-négyszer nagyobb az adóteher koeficiense. Ez igen kedvező színben tüntet fel gazdasági helyzetünket, ha nem tudnánk, hogy viszont másutt a nemzeti jövedelem háromszor-négyszer nagyobb, míg a mi 313 milliárdos nemzeti jövedelmünk roppant csekély az ország területéhez és népességéhez viszonyítva. Már magából abból a tényből, hogy a nemzeti jövedelem ugyanannyi lett 1937-ben, mint 1929-ben, ellenben az egyesekre kisebb összeg esett, ebből azt láthatjuk, hogy csak a kincstár bevételei érték el az 1929. évi színvonalat, de a magánosok életszínvonaláé esett. Az alacsony nemzeti jövedelmi koeficiens mindig alacsony életszínvonalat jelent. A példa nagyon egyszerű: jobban él az, aki 300 lei jövedelem után 30 százalékos koeficiens mellett 90 leit fizet adóban, mint az, aki 100 lei jövedelem után csak 13 leit fizet, mert az előbbinek saját szükségletére 210 lei marad, míg az utóbbinak csak 87 lei.

Fokozni kell tehát a nemzeti jövedelmet és akkor fokozható lesz az adóteher. Így az adóalany és a kincstár egyaránt megtalálják számításukat. A kormányokra e tekintetben a feladatok komplex tömege várakozik, de itt csak a legfontosabbat említtük: nagy arányban és minden eszközzel fokozni kell az iparosodást. Nemcsak az ország természeti gazdagsága ad erre lehetőséget, hanem országunk geográfiai fekvése is, mert szomszédaink egyrésze alacsonyabb színvonalu iparral rendelkezik, mint Románia, amelynek a Kelet felé a legjobb kiviteli utjai vannak. Ha az ország felelős tényezői egy mindenekelőtt gazdasági, mondjuk munkapolitikát kezdenek, akkor az ugynevezett munkaproblémák szinte önmaguktól megoldódnak. Az előbbi megállapítások különös aktualitást nyertek most, amikor egy munkalendület korába értünk el. Sokat kell termelni, hogy mindenkinek jusson! A kellő arányú termelési politikának nemcsak az a fiskális haszna van, hogy az adózó könnyebben bír el nagyobb adóterhet is, hanem az is, hogy nő az adózók száma. Seholsem fizetnek olyan kevesen adót, mint nálunk és ez abból adódik, hogy a keresők egyrésze kibújik az adófizetés alól, a másik részének jövedelme pedig a megadóztatható létminimum alatt marad. Mindkét eset orvosolásra szorul. Végül összegezve az 1929. és 1937. pénzügyi évekre vonatkozó összehasonlítást, meg kell állapítanunk, hogy valóban szép dolog az, hogy a fiskus a múlt évben 30 százalékkal emelte a jövedelmeket, de ne felejtjük el, hogy ma még mindig csak ott vagyunk, ahol 1929-ben. Nem maradhat az ország egy stagnáló közgazdasági rendszer állapotában és ne felejtjük el például, hogy Csehszlovákia negyven év alatt emelkedett az iparosodás olyan fokára, hogy egy nagy ország — a volt monarchia — ipari szükségleteinek 65 százalékát egymaga fedezte. Meg kell kísérelni ennek a példának az utánzását.

— TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI HÁTRALÉKOK KEDVEZMÉNYES FIZETÉSE. A társadalombiztosító aradi igazgatósága közli, hogy központi igazgatóságának február 22-én kiadott rendelkezései szerint, azok a kis munkaadók, akik 1938. május 1-ig kiegyenlítik járulékhátralékaikat, vagyis pótolják a biztosítási költségvetésbe ragasztandó bélyegok hiányát, 95 százalék erejéig mentesülnek a rájuk kirótt bírság alól. Ami a régi tartozásokat illeti, a társadalombiztosító aradi igazgatósága közli, hogy továbbra is fenntartja 1937. november 16-án kiadott közleményét és az 1933. április 8-án előttről fennálló tartozások fizetését elfogadja 1934. évi kibocsátású 4 és fél százalékos országfejlesztési kötvényekben. Ez a kedvezmény április 1-ig érvényes. Az összes tartozások, kivéve az ardealrészi betegsegélyzői és az egész országra vonatkozó rokkantság- és hátralekakat, a következőképpen fizethetők: 10 százalék készpénz, 90 százalék kötvénnyel. Az ardealrészi betegsegélyzők és hátralekainak fizetési módja: az egész összeg 50 százaléka készpénzzel — ami a biztosítótól levont összeget képviseli — felerésben pedig, — ami a munkaadók illeték-részenek felel meg. — 10 százalék erejéig készpénzben, 90 százalék erejéig pedig 4 és fél százalékos országfejlesztési kölcsönkötvény. Az aradi igazgatóság felhívja a biztosítottakat, valamint a munkaadókat figyelmét, hogy kellemtelenségük elkerülése végett minden biztosított kötvénycseréjébe menjen be a fényképét, amely lehet egyéni, de lehet családi tagokkal együtt készült csoportkép is. Március 15-től kezdődőleg ugyanis sem orvosi segély, sem készpénz segélyt nem nyújtanak, olyan esetekben, amikor a fénykép hiányzik.

Az inas-szerződést csak akkor iktatja be a munkakamara, ha a tanoncjelöltet megvizsgálta a pszihotechnikai intézet

Hogyan működik a Szakmai Tájékoztató Hivatal.

— A mi programunkhoz nem kell hosszú magyarázat, — mondotta Barna Vasile igazgató. — Néhány szóban pontosan ki tudjuk fejezni:

„Megfelelő embert megfelelő helyre“.

— Az a célunk, hogy ne huszonöt-harminc éves korában, vagy még később tudja meg a jövőben is sokezer ember, hogy pályát tévesztett, mert sem kedve, sem képessége nincs a foglalkozásához, amit üz és amiből meg kell élnie. Az a célunk, hogy még mielőtt hozzákezdene a választott szakma megtanulásához a 14—15 éves gyermek, a tudomány és technika mai fejlettsége arányában megfelelő utbaigazítást kapjon, hogy

képességei és testi adottságai milyen szakma üzésére teszik leginkább alkalmassá.

Ha a mi vizsgálatunk eredménye és a gyermek ösztönös ambíciói összevágnek, emberi számítás szerint elérjük a célt: megfelelő ember kerül az életben megfelelő helyre.

Barna Vasile igazgató mindössze 23 éves. Mult évben kapta meg diplomáját a cluji egyetemen, amely szerint mint hivatásos lélekvizsgáló nagy felelősséget és tudást igénylő állásnak betöltésére alkalmas. Barna Vasilenek fiatal kora ellenére gyakorlati multja is van a szép mesterségben: másodéves bölcsésztanhallgató korában már alkalmazottja volt a cluji egyetem kebelében működő lélekkutató intézetnek.

JÓ ASZTALOSNAK LENNI NEHEZ DOLOG...

A fiatal igazgató lekötőlező szívélyességgel informálta „Az Iparos“ munkatársát a Banca Româneasca palotájában működő intézmény céljáról és feladatairól.

Az új ipartörvény kötelezővé teszi minden egyes tanonc számára, hogy mielőtt pályát választana, az egyes munkakamarák égisze alatt működő szakmai tájékoztató hivataloknál a képességvizsgáló eljárás eszközölésére jelentkezzenek és pályáját annak tanácsa szerint válassza meg.

A kormány ilyen intézményeket Bucureştiben, Ploestiben, Iaşiban, Cernăuţiban, Clujon, Braşovban, Timişoarában és Aradon állít fel.

— Az aradi intézet még forma szerint nem működik, mert nem rendelkezünk a szükséges gépekkel. Ezeknek a gépeknek mintegy 150 ezer lejt kitevő költségét a munkakamarának kell viselnie. Az alkalmazottak fizetését ezzel szemben az állam utalja ki. Amikor teljes működésben van egy-egy ilyen intézet, négy alkalmazottja van. Vezetője, akinek lélekkutatói végzettsége van, orvosa, aki a tanoncjelöltek egészségi állapotát vizsgálja meg, titkára, aki az adminisztrációt végzi és irodaszolgája. Az aradi intézetnek titkárja még nincsen. A formális működés megkezdéséig magam végzem a titkári teendőket, orvosunk Tabac Miron dr. kórházi orvos, aki ebből a szempontból is elsőrendű szakember.

— Milyen tulajdonságokat kíván meg az előírás egy asztalos tanonctól? — kérdezzük.

— Az ideális asztalos tanonc középértelmű, akinek megfelelő testi ereje van, teljesen egészséges és jó a tüdeje. Nem hiba, hogyha hallása csak közepes, de fejlett érzéssel kell bírnia a számolás és a mértani iránt, a díszítő rajzok iránt, valamint általában tudnia kell értékelni a szépet. Jó látást kíván még meg a mesterség a jó asztalosinasztól, de nem baj, ha szemüveget visel. Tudnia kell valamit pontosan és jól megfigyelni és érzékkel kell bírnia a gyors meglátáshoz. Fejlett kézügyességgel kell rendelkeznie, valamint formai érzékkel, arányérzéssel és rajztudással. Színvakság ebben a szakában nem nagy hiba, nem hiba a sérv és nem hiba a tériszony sem. Másodrangú követelmények az erőteljes lélekjelenlét és fűrgesség, valamint a jó megjelenés, jó írás és előadóképesség.

— Mit kívánnak meg egy kereskedőinas-tól?

— A kereskedelmi munka más természetű elfoglaltság és természetesen egészen más tulajdonságokat kíván. Nagyon fontos, hogy éles megfigyelőképessége legyen annak, aki keres-

kedő akar lenni. Jó emlékezete és türelme. Legyen fűrges, udvarias. Fontos itt még a korrekt jellem, kifogástalan külse, fejlett nyelvérték, jó ízlés és számottevő a fejásmolási képesség. Érdekes, hogy a kereskedőnél is súlyt fektetünk a kézügyességre.

RÖNTGEN-SZEMÜ ABRÁK, JELEK, KÉPEK, AMELYEK A VESEKIG HATNAK...

Igen érdekesen ismertette a modern intézmény aradi vezetője azokat a módszereket, amelyekkel a vizsgára jelentkező tanoncok képességeit az intézet ellenőrzi.

Egy-egy tanonccal főnapon át foglalkoznak. A francia mintára elkészített bonyolult nyomtatványokra, amelyek minden tanonc lelki és testi alkatáról dossziékba kerülnek, az adatok dus sorozatát vezetik be minden tanoncról és ugyancsak a francia rendszer előírásai szerint ezeknek az adatoknak arányából állapítják meg, hogy melyek azok a foglalkozások, amelyekre a jelentkező gyermek a legalkalmasabb. Természetesen a tanonc-jelölt azt választja ki a számára előírt szakmák közül, amelyikhez a leginkább van kedve, mert

az ambíció nem kevésbé fontos tényező, mint a testi vagy lelki alkalmasság.

Barna igazgató, bár nincsenek még birtokában az intézet rendes működéséhez szükséges gépek, mégis módot talál arra, hogy munkatársunkkal azokat a módszereket ismertesse, amelyekkel a szakmai tájékoztató hivatal érdekes és hasznos működését kifejti. Néhány papírdarabot tesz elének, amelyek számunkra érthetetlen hieroglifikákat és képecsképet tartalmaznak.

— A mi szakmánkban nem fontos a nyelv, — mondta az igazgató, — amint látja képekkel és mértani ábrákkal dolgozunk. Ezen a papírlapon kis négyzetek százai vannak, sűrű egymásutánban. A négyzetecskéket mindegyikének egy-egy oldalából kis vonalka nyulik ki. Nyolc irányba nyulnak ezek a vonalkák, természetesen minden kockából egy-egy és az egyes kockák rendszeresen összevisszaságban és sűrű sorban követik egymást. A vizsgára álló tanoncnak kijelölünk három ilyen négyzetváltozatot. Az a kötelessége, hogy azokat a négyzeteket, amelyek megfelelnek a nyolcféle négyzet-tömegből a számára kijelölt három változatának, huzza át a kezében levő ceruzával. Öt percig kell ezt a munkát végeztie.

Ha egy tízennégy éves tanoncjelölt ez alatt az idő alatt 128 hibátlan bejegyzést végez, kitűnő eredményt ért el, tízenegy éves tanoncjelölté 98 az előírás szerinti kitűnő eredmény.

Uj... nos birtokában lévő ingatlan terhei nem esnek konverzió alá

Érdekes elvi jelentőségű döntést késbesített ki a napokban a Semmitőszék. A döntés egy konverziót igénylő kereset ügyében történt. Ingatlanvásárlás alkalmával az ingatlan új tulajdonosa a vétel tárgyát képező ingatlanon levő adósságokra, — melyeket az eladó még 1931. decembere előtt tábláztatott be, — konverziót kért. A kereset az összes bírói fórumokat megjárta. A Semmitőszék is kétszer tárgyalta az ügyet, azonban mindannyiszor döntés nélkül. Végül is a kereset a Semmitőszék egyesített ta-

HABORUS TÖRTENET

Mazzola és társasága háborus élményekről beszélgetett.

— En — mondta az egyik — egy puskalövés-sel hat muszkát öltem meg.

— Az semmi — vágta rá egy másik — én Verdunnél egymagam egy egész század franciát öltem le.

— Sajnos — szólalt meg most Mazzola, — én nem mesélhetek nektek ilyesmit, mert már a háboru első napjaiban Subacnál hadifogságba es-tem és agyonlőttek.

Ezzel a módszerrel a tanoncjelölt figyelemességét állapítjuk meg.

A figyelem-képesség és a megfigyelőképesség között nagy a különbség a mi viszonylatunkban, mert az utóbbira külön módszer van. Egy másik nyomtatványt tett elének, amelyben apró képecskék és mértani rajzocskák tüntek hemzsgének.

A vizagázó tanoncjelölteknek két perc alatt kell áttekintenie 120 képet

és meg kell állapítania, hogy melyik husz asonos a 120 kép közül a vele teljesen megegyező másik husz képpel, vagy mértani alakzattal.

Nem kevésbé súlyos a többi próba sem. Az emlékező-tehetség ellenőrzésénél tíz-tíz szám kerül a jelölt elé három oszlopban. A számok két és háromjegyűek. Egy oszlop betanulására egy pernyi időt adnak és ugyanannyit arra, hogy a tanonc leírja az átnézett számokat.

Legnehezebb a kép-emlékezet ellenőrzése. Egy nagy papírlapon husz tárgy, vagy alak képet tolják a vizagázó orra elé.

Negyvenöt másodpercig nézheti a képeket és azután fel kell sorolnia, hogy mi mindent látott.

A rajzkészséget úgy állapítják meg, hogy egy füzetet adnak a vizagázó kezébe. A füzetben a sorrend szerint mind nehezebb és nehezebb apró rajz-problémák szerepelnek. Először csak össze kell kötnie két állatkép száját egy vonallal, azután meg kell állapítania, hogy öt élőfa rajza körül melyik a legnagyobb és melyik a legkisebb, egy másik feladatnál meg kell rajzolni emberfejeket ábrázoló egyszerű rajzok hiányzó orrát, száját, vagy szemét, más rajznál ki kell egészítenie egyes hiányzó részeket, így az óráképre mutatót, a falevére éreztet, egy kére a hiányzó egyik ujját kell berajzolni stb.

Természetesen a módszer keretein belül, gépek segítségével egész sorozatát alkalmazzák az egyes tulajdonságok szakszerű ellenőrzésének.

A lélektani vizsgálatot alapos, minden testrész megvizsgálására kiterjedő orvosi vizsgálat követi és a lelki és testi tulajdonságok összességének arányában állapítják meg a szellemes francia módszer alkalmazásával, hogy a vizagára álló gyerek milyen szakmában találja meg emberi számítás szerint legnagyobb valószínűséggel legjobb boldogulását.

MINDÖSSZE SZÁZÖTVENEZER LEIEN MULIK...

A lelkes fiatal lélekkutató november óta működik Aradon, de eddig a szükséges eszközök hiányában nem volt alkalma speciális tudását a hasznos szerepkör szolgálatába állítani. Barna Vasile diplomás lélekkutató negyedik hónapja statisztikai kimutatásokat készít az aradi munkakamara adminisztrációjában szereplő adatok alapján a munkakamara körletének munkásairól és tanoncáiról. Nagy kár, hogy csekély százötvenezer lei hiánya miatt nem működik még az egyébként államköltséges személyzetet alkalmazó tájékoztató hivatal Aradon. A lelkes, fiatal igazgató reméli, hogy az idei év új költségvetésébe felveszi a munkakamara ezt a százötvenezer lejt és április elején forma szerint is megkezdheti működését az intézet. N. G.

Behajtják az összes pénzügyi, vám- és szesztörvény bírságokat.

A pénzügyminisztérium utasítást küldött az alárendelt közegeknek, melyben elrendeli, hogy a pénzügyigazgatóságok azonnal állítsák össze mindazon pénzügyi kihágásoknak, vám- és szesztörvény elleni kihágási bírságoknak a nyilvántartását, amelyeket eddig még nem inkassáltak be. Március elején a pénzügyminisztérium új utasításokat ad ezeknek a bírságoknak gyors behajtására és egyben ki fogják vizsgálni, hogy a bírságok miért nem lettek behajtva.

Jogesetek a kisipar köréből

A munkaiügyi balesetből keletkező peres ügyekben a munkaiügyi bíróságok illetékesei eljárni. A doli ítéletből III. tagozatnak 556/1937. szám alatt hozott határozata

Felperes munkavállaló előadja keszesében, hogy balesetet szenvedett, amelynek következtében elvesztette balkezeit. A megállapított munkaképesség csökkenése tehát 75—78 százalék között van.

Kéri, kötelezzék alperes munkaadót arra, hogy fizessen részére 1150 leit havonta azon összegben felül, amit a betegsegélyző részére nyugdíj címén megállapított és amennyiben egy összegben lehetséges, 360 ezer leit, mint követelésének teljes kiegyenlítésére szolgáló összeget.

A törvényszék érdemben elutasította a keresetet, mint alaptalant.

A fellebbezési eljárás folyamán az alperes azt a kifogást terjeszti elő, hogy az 1933. február 15-én hozott és a munkabíráskorról szóló törvény rendelkezései szerint nem a törvényszék, hanem a munkabíráskörbe tartozik ilyen ügyekben eljárni első fokon.

A tábla helyt adott a kifogásnak és megállapította, hogy baleset (üzemi) eseteiben az első fórum a munkabíráskör és nem a törvényszék. A per ez alapon rossz helyen indított, így a keresetet elutasította.

Ez a döntés azért bír fontossággal, mert a tábla eltért azon álláspontjától, amit eddig több határozatban kimondott, hogy ilyen ügyek a rendes bíróságokhoz tartoznak.

Közlő: Kele Sándor, dr.

Husz százalékkal magasabb borszesz átvételi árat állapított meg a Semmitőszék, mint az 1936. évi kampány átvételi ára volt.

A Borszeszgyárosok Szövetsége felfolyamodással támadta meg azt a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, amely alacsonyan állapította meg a borszesz átvételi árat. A Semmitőszék helyt adott a Borszeszgyárosok Szövetsége felfolyamodásának és megsemmisítette azt a minisztertanácsi jegyzőkönyvet, amely az 1937. évi kampányra a borszesz átvételi árat megállapította. A Semmitőszék érdemben is tárgyalta a felfolyamodást és a borszesz átvételi árat az előző, vagyis 1936. évi kampány árához 20 százalékkal magasabban állapította meg. A Semmitőszék döntése következtében a borszeszgyárosok cca. 25 millió lei többlettel tudnak realizálni az 1936. évi kampányra megállapított áron felül.

BURKOLT GYANUSITAS

Kriz egyik nap felindultan állított be az üzletbe. Cégtársának Kraznak feltűnt izgatottsága és megkérdezte tőle:

— Mi bajod van?
— Hogy mi — felelte Kriz, — az előbb összepofozkodtam Pecsenyével.

— Na és?
— Na és párba lez a dologból. Vagy én lővöm le őt, vagy ő lő le engem, de egy gazemberrel mindenestre kevesebb lesz a világon.

A párba megtörtént és a segédek kivül senki se sebesült meg. Utána a cégtársak faggatni kezdték Krizet:

— Tulajdonképpen miért vesztél össze Pecsenyével?

— Volt rá okom — felelte mogorván Kriz.

— Mit vétett neked? — kérdezte Kra.

— Burkolt gyanúsításokkal illetett: azt mondta, hogy csirkefogó, szélhámos és tolvaj vagyok.

SZABÁSZGÉP

(ZUSCHNEIDERMASCHINE)

villanymotorral eladó.

Piláth A. Arad, Desseanu 9

Március 31-ig kell benyújtani a kartell törvényben előírt kimutatásokat

a több mint tíz munkással, vagy husz körűnél nagyobb motorikus erővel dolgozó vállalatokról.

As 1937. május 10-iki kartell törvény értelmében az összes iparvállalatok kötelesek, ha több mint tíz munkással, vagy pedig husz körűnél nagyobb motorikus erővel dolgoznak, március 31-ig az 1937. május 10-iki helyzetnek megfelelően jelentést benyújtani az iparfelügyelőségek útján a kereskedelemi és iparügyi minisztériumhoz. A jelentés, illetőleg az ezzel kapcsolatos iratok három példányban nyújtandók be és a következőket kell tartalmazniok:

a) Pontos címe annak a helynek, ahol a gyár fel van szerelve.

b) A gyár teljes tervrajza, amelyből pontosan megállapíthatók a gyár által elfoglalt épületek, a gépek elhelyezése, valamint a gyárhoz tartozó telkek. Ezek a tervrajzok akkor is benyújtandók, ha az elfoglalt ingatlanok nem a gyár tulajdonát képezik.

c) Rajzok, fényképek, leírások a gépekről, amelyeknek alapján a gépek könnyen felismerhetők, valamint utasítások azoknak működésére és termelésére vonatkozólag, továbbá a gépek termelési képessége.

d) A telkek, az ingatlanok és a gyár teljes leltárának a napiáron való felértékelése. Ezek a felértékelések feltüntetik azokat az ingatlanokat, vagy gyári leltárt is, amelyek nem a gyár tulajdonai, azonban a gyárak azokat üzemben tartják. Ezt a körülményt külön fel kell tüntetni.

e) A vállalat által használt nyersanyagok, félgyártmányok és tüzelőanyagok.

f) Az előállított termékek minősége és természete és a gyártási képesség.

g) A gyár alapításának kelte, eredeti összetétele és helyzete, valamint a később eszközölt változtatások.

h) A jelenlegi tulajdonosok és a régebbi tulajdonosok.

i) A gyár üzemszüneteltetése az utolsó öt évben 1932. május 10-től kezdődőleg.

Azokat a vállalatokat, amelyek nem nyújtják be március 31-ig a kért kimutatásokat, a kartell törvényben előírt büntetésekkel sújtják.

Közügylést tartott az oradeai Kisiparos Liga

Az Országos Kisiparos Liga oradeai csoportja Orás László elnöke mellett vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta rendes évi közgyűlését.

Zsúfolt széksorok előtt nyitotta meg az elnök a közgyűlést, üdvözölte a megjelenteket, majd átadta a szót Weisz Pál titkárnak, aki a titkári jelentést olvasta fel, mely jelentés részletes áttekintést nyújtott a Liga egyévi működéséről.

— A Liga az elmúlt év folyamán — olvasta jelentését Weisz Pál — a legmesszebbmenőleg vette fel a harcot ama intézkedés ellen, amelynek célja az lett volna, hogy az ipart különböző szakmákra parcellázzák. Az iparparcellázás nem egy kisiparos egzisztenciát veszélyeztetett és végeredményben nem érte volna el célját, mert egyrészt végrehajtása odáig vezetett volna, hogy a legtöbb iparos visszaadta volna iparát, másrészt az államkassza elvesztette volna adózó alanyait.

A továbbiak során Weisz Pál utalt arra, hogy a Liga a betegsegélyzővel szemben mindenkor megvédte tagjainak érdekeit. A Kisiparos Liga a munkakamarák helyes irányítására direktívákat adott s ennek az akciónak is a kisiparosság látta hasznát. Az oradeai munkakamara körzetébe tartozó három vármegye, úgy mint: Bihor, Sălaj és Sătmăre megyék kisiparosságát megfelelő módon beszervezték. A szervezési munka tovább tart.

Ami pedig a kisiparos hitelekkel illeti, a Liga vezetősége tárgyalásokat folytatott a Venetiai Hitelszövetkezettel igazgatóságával s e megbeszélések azt eredményezték, hogy a Liga ezt a szövetkezetet átvette és így a jövőben alkalom nyílik arra, hogy a kisiparosságot megfelelőképpen hitelekkel láthassák el.

A pénztári jelentést Dauer Ignác órásiparos olvasta fel, míg Pop Aurel az ellenőri jelentést terjesztette a közgyűlés elé. Illés Dániel azoknak a vezetőségi tagoknak a névsorát olvasta fel, akiket pótlásképpen választottak be a vezetőségbe.

Az indítványok során számos felszólalás hangzott el, amelyek rendkívül éles kritika tárgyává tették a betegsegélyzőnél uralkodó állapotokat. A felszólalók arra kérték a vezetőséget, hogy a Liga tekintélyének egész súlyával harcoljon a betegsegélyző autonómiájának elismeréséért.

A legtöbb felszólaló kifogásolta, hogy a gyógyszerek szolgáltatását illetőleg türhetetlen állapotok uralkodnak a pénztárnál.

Egyöntetűen kimondotta a közgyűlés, hogy a jövőben hathatósan támogatnak minden olyan kezdeményezést, amely az iparos egység megteremtésére irányul.

Az elnök zárószavaiban megköszönte a hallgatóság figyelmét és kérte a tagokat, hogy támogassák a Liga vezetőségének minden akcióját.

A csomagolások forgalmi adója.

A pénzügyminiszter az UGIR felterjesztése alapján rendeletet adott ki azoknak a csomagolásoknak forgalmi adója ügyében, amelyeket a vállalatok saját gyártmányaik göngyölítésére használnak fel. A rendelet a forgalmi adó kivételére nézve a következőképpen intézkedik:

1. Ha a csomagolás költsége hozzá van számítva az áru árához, ebben az esetben a csomagolás után nem lehet külön forgalmi adót követelni, minthogy ilyen esetben az áru értéke után számított forgalmi adóban a csomagolás utáni forgalmi adó is be van számítva, tekintettel arra, hogy az áru értékében a csomagolás értéke is szerepel. 2. Ha a csomagolás költsége azonban nincs befoglalva az áru árába, hanem a számlán külön van feltüntetve, akkor a csomagolás ára után ki kell vetni a törvényesen járó forgalmi adót.

BESZÉLGETÉS A HONAP VÉGÉN

— Ejha! Még a hónap végén is van pénzed?
— Jól beosztottam!
— És mindig kijössz a fizetésszámmal?
— Nem éppen. Néha hamarabb elfogy, mint a hónap.

A munkanélküliek segélyalapja.

Az Ugir vezetőségének legutóbbi ülésén, tekintettel arra, hogy hivatalos adatok szerint is a munkanélküliek száma jelentéktelen, felfüggesztette az 1937—38. évre az 1 százalékos munkanélküli segély befizetését. A kerületi munkásbiztosító pénztárak ennek ellenére, a miniszteriumok előzetes rendeletei alapján követelik az idei idényre nézve is a munkanélküli segélyt. Az Ugir legutóbbi körlevelében közli, hogy miután e hozzájárulásnak csak önkéntes adakozási jellege van, minden vállalat tetszésére van bízva, hogy eleget tesz-e a kerületi pénztár felhívásának, vagy sem.

Eladó gyárkémény

Kör alaprajzu „Custodia” féle téglából épített 28 méter magas villámhárítóval ellátott gyárkémény eladó. Szállítjuk esetleg lebontva. Ah vagyon Targumures.

Várady Árpád S. A.
Targu-Mures.

Hartmann Kálmán halála

Arad egyik tekintélyes és közbecsültje, álló ökszerese, Hartmann Kálmán, életének hatvanhatodik évében elköltözött az élők sorából. Hartmann Kálmánt nemcsak Aradon ismerték, becsülték, hanem Ardealszerte, ahol széles vőköre van a szolid alapokon dolgozó előkelő ékszerész üzemnek.

Az elhunytat feleségén kívül, — akivel évtizedek óta a legharmónikusabb házasságban élt, — kiterjedt rokonsága gyászolta. Hartmann Kálmánt óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Olcsó telefont a kisiparosoknak!

Az oradeai Építőiparosok Szövetségének vezetősége, valamint a vas- és fémiparosok szindikátusa, életre való akciót indított meg. Célja a kisiparosság részére a telefont kedvezményes előfizetési díj mellett a lehető legszélesebb rétegben szakmákra való tekintet nélkül megszerezni. Minden kisiparos tisztában van azzal, hogy a modern idők legfontosabb követelménye a telefon, melyet ma még minden kisiparos nélkülöz azért, mert a jelenlegi telefon díj-szabás a kisiparos teherbíró képességéhez igen magas és semmiképpen sem áll arányban egy nagyvállalat vagy bank telefonforgalmával. Ezért a fenti szindikátus kezdeményezéséből széles körű akció indult meg, melyhez az összes szakmai szervezetek örömmel csatlakoztak. Mindezek folyamánaképpen memorandumot terjesztettek a telefon vezérigazgatóságához Bucurestibe, melyben kérték, hogy a kisiparosság részére a lehető legolcsóbb előfizetési díjat szabja meg, hogy ezáltal a kisiparosság is intenzíven bekapcsolódhasson a gazdasági élet vérkeringésébe.

KÖLPOLITIKAI SÓHAJ

Annyi ezreszem lenne, ahány embernek most golyó van a hasában...

KOMOLY ÜZLET

Sötét ruhába öltözött fiatalember jelentkezett a vezérigazgató titkárnőjénél.

— A vezérrel szeretnék beszélni, — mondja.
— Milyen ügyben? Üzleti, vagy magánügy?
— Kérde a titkárnő.
— Üzleti ügy. A lánya kezét akarom megkérni.

Bucurestii itélőtábla érdekes adóügyi döntése.

Erdekes adóügyi döntést hozott a bucurestii itélőtábla. Leon Kammerling bucurestii szörmekereskedő adóalapját a kivetési bizottság 250 ezer leire emelte fel. A kereskedő a fellebbezési bizottság előtt kérte üzleti könyveinek a forgalom megállapítása céljából való kivizsgálását. A fellebbezési bizottság ennek a kérésnek nem tett eleget, mire a kereskedő a táblához folyamodott. A tábla I. székfője kimondotta, hogy az adó fellebbezése indokolt, mivel a kereskedőtől nem lehet megvonni a védekezés azon jogát, hogy könyveit felülvizsgálta az adókivetés folyamán. Emiatt a tábla a fellebbezési bizottság határozatát megsemmisítette és utasította a bizottságot újabb tárgyalás lefolytatására.

Közyűlést tartanak a cluji husiparosok

A cluji Husiparosok Szövetsége, erkölcsi tesztet. Szám: 16/1938. Meghívó. A cluji Husiparosok Szövetségének vezetősége ezután tisztelettel meghívja a szövetség tagjait az 1938. március hó 18-án, határozatképtelenség esetén 1938. március hó 20-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a szövetség székházában Cluj, Str. Anton Pan 12. szám alatt megtartandó 1937. évi rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Az elnökség jelentése az 1937. évi működéséről. 2. Az 1937. december hó 31-iki vagyonszám és zárószámadások bemutatása. 3. Az 1938. évi költség előirányzat bemutatása. 4. Az 1937. évi számvizsgáló bizottsági jelentés. 5. A tisztikar felmentvényének megadása. 6. Folyó ügyek és bejelentett indítványok tárgyalása. 7. Tisztikar ujtása. Cluj, 1938. február hó 25-én. Daly M. János, a. k. elnök. Kádár Dező, s. k. titkár.

A szövetkezeti törvény módosítása

Elkészült az új rendelet-törvény tervezete

Bucurestiből jelentik: Az elmúlt hét szombati ülést tartott az a bizottság, melynek a szövetkezeti törvény módosításáról kell tervezetet készítenie. A bizottság ülésén maga Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter elnökölt. A bizottság már meg is állapodott a módosítások alapelveire nézve.

Tudvalevő, hogy a szövetkezeti rendszert előbb egy 1929. évi törvény szabályozta s ezt a szabályozást az 1935. évi törvény módosította. A Goga-kormány idején, február 5-én is jelent meg egy törvényrendelet a szövetkezetekről, mely az államosítás felé tesz bizonyos intézkedéseket. Az a hír terjedt el, hogy ez utóbbi törvényrendelet hatálytalansítására a földművelésügyi miniszter királyi elhatározást íratott volna alá. Ez a hír téves. A február 5-iki törvényrendelet alakilag ma is érvényben van s bármikor alkalmazásba vehető volna. A módosítás törvényrendelettel történik, amelynek a tervezetét most készítették el s amely az egész szövetkezeti rendszert módosítás alá veszi. Az alábbiakban a kormányhoz közelálló Curentul értesüléseit közöljük a tervezetről.

A MÓDOSÍTÁSOK

Ionescu-Sisesti tervszövege — írja a Curentul — elsősorban az állam részvételi jogát állapítja meg a szövetkezeti központoknál, amelyeket fenn is tart és különböző utakon támogat. Ezért megvalósítja az igazgató-tanácsok rendszerét, amelynek tagjait egyrészt a szövetkezetek választják, másrészt a földművelésügyi minisztérium nevezi ki és ezenkívül jogszabályi tagok is helyet foglalnak. A választott tagok többségben lesznek. Ugyanakkor a kormánybiztos ellenőrzési joga tényleges lesz, nem pedig — mint a jelenben — látszólagos. A tervezet erre vonatkozólag határozottan intézkedik.

Törvényhozásilag fogják megszervezni a szövetkezetek ellenőrzését és pedig úgy, hogy az ellenőrzői tevékenység egyben a közérdek hatáskörébe is tartozzon. A jelenlegi központi ellenőrző intézményt az új tervezet értelmében át kell szervezni, hogy új hatáskörében eredményesen működhessen.

A KÖZGAZDASÁGI ERŐK ÖSSZPONTOSÍTÁSA

Az 1935-ös törvény eredménye — írja a Curentul — azoknak a gazdasági erőknél a szétforgácsolódása lett, amelyek a szövetkezeti központok rendelkezésére állanak. A módosító tervezetben főszempont volt a gazdasági erők összpontosítása.

A mostani központokból sokat összevonnak. Így a fogyasztási szövetkezetek központja egyesül a termelési és értékesítési központokkal.

LOGIKUS KÉRDÉS

A fiatal Mandula felmegy Aradról Bucurestibe, hogy ott mint gyakornok elhelyezkedjék. Sikeresül is neki állást találni és az örömhírre az apja is felmegy a fővárosba, hogy meglátogassa a fiát.
— Na, — kérde tőle a pályaudvaron, amikor megérkezik — hogy vagy megelégedve az állásoddal?

— Nagyon jól. A fizetésem ugyan még csak kétezer lei havonta, de a főnököm nagy bizalommal van irántam és már a bélyegkasszámat is rámbizta.

Az öreg gondolkodik egy darabig, aztán megkérde:

— Na és az mennyit tesz ki havonta?

— HITELT KAPNAK A TEXTILNÖVE-
NYEKET TERMELO GAZDAK. A nemzeti textilhivatal felszólítást intézett a mezőgazdasági kamarákhoz, hogy igyekezzenek a gazdákat rávenni textilnövények termelésére. Elsősorban kender, len, Dobrogeában pedig a gyapottermelés jön tekintetbe. Azon gazdák, akik textilnövényeket termelnek, május és június hónapokban hektáronként ezer leies hitelt kapnak a textilhivatal kiutalása alapján.

A központi szövetkezeti bank is összpontosítva lesz és újra felnöveli eredeti tőkéjét. Ezek az összpontosítások lehetővé teszik, hogy az állami intézkedéseket egységes irányítás alatt működő szervezet valósítsa meg.

ÚJ VÁLASZTÁSOK

Az alapszabályok és az új törvényes rendszer összehangolására mindenütt sürgősen közgyűléseket kell összehívni. Ezek a közgyűlések az új módosított rendelet-törvény értelmében tagokat választanak az igazgatótanácsokba.

A Curentul szerint Ionescu-Sisesti miniszter arra törekedett, hogy a szövetkezeteket az új alkotmány kereteibe helyezze.

Két főgondolat vezette: a politikától való mentesítés és az irányított gazdasági élet.

Akik a szövetkezetek önkormányzatát féltik, — mondja a Curentul, — azok tulajdonképpen az alatta megbúvó pártérdekek érvényesülését aggodnak, tehát nem értették meg az új változás következményeit.

Az osztrák schilling-tételek elszámolása

Bucurestiből jelentik: A Banca Națională hivatalos közleményt hozott nyilvánosságra az osztrák schilling-tételek elszámolásáról. A közlemény a következőket tartalmazza:

1. A Banca Națională figyelmezteti az érdekelteket, hogy az osztrák schilling szabadforgalomban való elszámolására engedélyezett utolsó határidő után minden el nem számolt schilling-tételt 23 leies árfolyamon ávesz. A további kivételből származó újabb schilling-tételek szabad kereskedelmi elszámolására a Banca Națională 15 napos határidőt határoz meg, amelynek eltelte után megállapítja az átvétel feltételeit.

2. Hasonlóképpen átvesszi a Banca Națională — meghatározott feltételek szerint, — azokat az osztrák schilling-tételeket is, amelyeket a közlemény megjelenésekor már leértékesítettek s amelyeket nem tudnak szabad forgalomban értékesíteni az előírt 15 nap leteltéig.

3. Azon osztrák importőrök, akik olyan osztrák schilling-tételek felett rendelkeznek, amelyeknek érvénye lejárt, a Banca Naționalától kötelesek devizát kérni, mégpedig a közlemény megjelenésétől számított 10 napon belül. Az elszámolás a Banca Națională 24.50-es eladási árfolyamon történik, jutalék hozzáadásával. Késedelmes elintézés esetén kamat fizetése kötelező. Osztrák árubehozatal számára engedélyezett és érvényes vagy a jövőben engedélyezendő behozatal fizetésénél továbbra is az eddigi feltételek maradnak érvényben.

Kérvény az adókompenzáció érdekében.

Bucurestiből jelentik: Az elmúlt év május 24-ig az adófizetési kötelezettségnek a megállapítások elleni fellebbezéseket nem tekintették felfüggesztő erejű eljárásnak, viszont a fellebbezés elfogadását követően az esetleges többletfizetéseket oly módon tudták be az adófizetők javára, hogy az érdekelteknél rendelkezhetett az összeg kompenzálása, vagy visszatérítése tekintetében. Tavaly május 24-én azonban a pénzügyminisztérium körrendeletet juttatott el a pénzügyigazgatókhoz, amelyben megszünteti az ilyen módon történt túlfizetések kompenzálásának, vagy visszatérítésének rendszerét, ami sok vállalat számára jelentős anyagi kárt jelentett, mert hiszen hosszú időn keresztül jelentős tételeik bevérték felhasználatlanul. A közalapjairól részéről most közbenjárás történt a pénzügyminiszternél, akik felkérték az ügy megvizsgálására s megfelelő intézkedések megtételére.

— NŐ A MUNKANÉLKÜLISÉG AMERIKÁBAN. A legújabb washingtoni statisztika szerint az Egyesült Államokban a munkanélküliek száma 10.342.000 főre emelkedett.

Egy liverpooli egyetemi tanárnak sikerült a naplényt mesterséges cukor és tüzelőanyag gyártására felraktározni

Sikerült a zöld növények titkát megfejteni és szerves anyagot napfény leköltésével szervesé átváltoztatni.

A tudományos világnak nagy a szenzációja. E. Ch. C. Baly angol biokémikusnak sikerült megfejteni a zöld növények titkát: laboratóriumában technikai-kémiai úton a fényenergiát anyaggá fejlesztette és vízből meg széndioxidból cukrot állított elő. Ennek a felfedezésnek óriási jelentőségét csak akkor lehet értékelni, ha az ember ismeri azt a hatalmas szerepet, melyet a zöld növények minden más földi lénynek — az embert se kivéve — az életében jelentenek. Egyetlen élő lény, még az ember sem képes szerves anyagokból szerves tápanyagot alkotni, vagyis szerves anyagokat kémiai úton szervesekké átalakítani. Erre csak a zöld növények képesek és ezekben a növényekben is csak azok a zöldre festett mikroszkopikus szervek, amelyeket chloropasta néven ismer a természettudomány. Ezek a zöld golyócskák azok a gyárak, amelyekben a földkerekség cukra készül, vízből és szénasavból. Minden egyes zöld levélben milliárdnyi ilyen chloropasta van, egy-egy ilyen zöld levél hatalmas gyárváros, mely egyik molekula cukrot a másik után varázsolja elő a legegyszerűbb anyagokból, a vízből és a széndioxidból.

Nagy raktár egy ilyen levél, amely a termelt molekulákat felraktározza és egyszersmind laboratórium, amely a kitermelt cukrot más organikus anyaggá változtatja át, ugyanakkor közlekedési központ, ahonnan a cukor szétoszlik, a növény nem zöld részeibe, egészen a gyökér földalatti, hajszálfinom erecskéjéig. A növényekből veszik át a növényevők a cukrot és a növényevő állatokból kerül a cukor az állati húst-evők szervezetébe.

Ha egyszer ezek a levélgyárak megszűnnének dolgozni, úgy nem volna többé cukor, olaj, zsír, celuloze és más anyag, amelynek mind a cukorból származnak. A növényevők éhenhalnának s emiatt pedig éhenhalnának a húsevők is.

A levélgyárak átmenetileg leállnak. Megszűnnek dolgozni, mielőtt a nap leáldozik. Reggel újra munkába kezdenek. A fény szállítja a levélgyárhoz szükséges üzemi energiát. A chloropasta befogja a fényt és elraktározza a vizet és a szénasavat összekötő molekulába és ekejt a cukor, keményítő, zsír nagy molekuláját. Minden egyes molekula egy energia-raktárhoz hasonló. A felraktározott napenergia még a növény halála után is megmarad a fában mindaddig, míg a növény szénné, petróleum-má vagy más üzemi anyaggá változik át. Ha az ember szénét éget el, akkor voltaképpen napenergiához jut. Ilyen formán a földön lévő összes energiataralékok mind a napfénytől erednek, amelyet

a növények munkája fog be és zár be molekulába.

Eddigél senkinek sem sikerült még ezt a munkát utánozni. még az sem segített, ha sikerült ennek a chloropasztikus gyárnak az igazgatóját, a zöld festékanyagot a chlorofilt kivonni. Mielőtt a levél elveszti zöld színét, nem képes többé cukrot termelni. A chlorofil önmagában pedig szintén inaktív a cukortermelésben. Csak ha az élő levélben van a chlorofil, akkor megy végbe a cukorgyártás kémiai reakciója.

Ha a chlorofil elhagyja az élő levelet, elveszti ezt a katalitikus képességet. Sok biokémikus és növény-fiziológus próbálta meg a chlorofilt alkoholban, vagy más kivonatban hatálistorként megtartani. A kísérletek azonban nem sikerültek. A mesterséges fotoszintézis organikus anyagot nyer a szerves anyagból fény és chlorofil behatására, a növényen kívül nem sikerült.

A liverpooli egyetem biokémikusa E. Ch. C.

Olcsóbbodtak a vasárak

Az év első hónapjában a belföldi vas-kereskedelem terén tudvalevőleg mutatkozó gyenge irányzattal szemben, februárban megélénkült a piac. Bár az állami rendelkezések általánosan elfogadják a hazai üzemeket, mégis az történt, hogy a nagyvállalatok a szakmai kiskereskedelem segítségére szeltek és egész sor árucikk-nél árszállítást eszközöltek. Így a beton- és vaskereskedelmi vas, valamint az abroncsvas árát kilónként 0.60 lejfel, a horganyozott lemez árát 2, a fekete lemez árát 1 lejfel szállították le, a horganyozott veder darabja 2—4 lejfel lett olcsóbb. Az árszökkenés a detail-eladásoknál is érvényesült.

= HUSZONHAT ÉVRE FEDEZIK A VILÁG SZÜKSÉGLETEIT A KÖLAJTARTALÉKOK. Az elmúlt esztendőben 280 millió tonnát tett ki a világ kölaajtermelése, ami 18.1 százalékos emelkedést jelent az előző évben elért eredményhez viszonyítva. Különös figyelemre tarthat számot az a körülmény, hogy az emelkedő irányzat világszerte észlelhető, Románia kivételével. Mint ismeretes a hazai termelés csökkent. A világ kölaajkészleteit 7374 tonnára becsülik, ami a jelenlegi fogyasztási viszonyok mellett 26 esztendőre biztosítaná a világ szükségleteit.

Baly azonban így szólt: „Ha nem megy a dolog chlorofillal, úgy egy más katalizátorral fogjuk megkísérlni. Nikkellel tett kísérletet és íme az ilylampa fényében nikkellel jelenlétében széndioxidból és vízből formadechit, cukor és keményítő nyomot fedezett fel.

Baly professzor kísérletei az egész világon nagy feltűnést keltettek. Sok szakember próbálta meg a kísérletet megismételni, eredményt azonban nem érték el. Még Balyknak sem sikerült másodszor ugyanezt az eredményt elérni. Nemrégiben azonban olyan technikai eljárást eszelt ki, amelynek segítségével meg tudja oldani a mesterséges cukorképzést. Öt esztendő munkája eredményeképpen erről számolt be a nemrégiben, a Kalkuttában megtartott nemzetközi természettudományi kongresszuson.

Ha Baly professzornak ez a kijelentése valónak bizonyul, úgy felfedezése már csak azért is beláthatatlan horderejű, hiszen a napenergia természetes tartalékai, a szén és petróleum kifogyóban vannak a földön. Ha az angol tudós eljárása sikerül, úgy az ember össze fogja tudni gyűjteni a nap energiáját és miután egy nikkellel katalizátor jelenlétében keresztül vezeti szénasavon és vízen, mesterségesen fog tudni előállítani cukrot, vagyis minden fajta szerves tápanyagot és éppen úgy tüzelő anyagot is.

Felszámol az Industria Chimică Alba.

Az Industria Chimică Alba S. A. R. bucureştii vegyipari vállalat a múlt év augusztusában megkapta a nemzetvédelmi törvény kedvezményeit a textiliparban és a papiriparban szükséges anilinfestékek és kénfekete gyártására. Szakmai körökben most érthető meglepetést keltett, hogy az Industria Chimică Alba február 6-án tartott rendkívüli közgyűlésén ki-mondta felszámolását. A gyár 1937. évi mérlegében 10 millió lei részvénytőke mellett 1,175.911 lei veszteséget mutatott ki, a gyári berendezés 3,778.142 lei értékkel szerepel a mérlegben. A vállalat alapításában részt vettek: G. Mardarescu tábornok, N. Chirculescu, Al. Grigoriu, C. Tătaranu, A. Bili, O. Diarbekirian, J. Zaharov és H. Kazazian.

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, félre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Családi vagyon

Írta: BÉKEFFY JÓZSEF.

Miklós, még most is világosan emlékszem arra a simára fésült, elegáns fiúra, aki éveken keresztül mellettem ült az iskolapadban.

Egyeser sötétbék ruhában jöttél be a tanyerembe. Az anyagban finom fehér csikok voltak belészőve. Mi, hetedikos diákok irigykedve csodáltuk új ruhádat. Valamelyikünk megállapította, hogy a legfinomabb angol szövetből készült. Miklós, neked saját futball-labdád volt. Bicikliztél, télen korcsolyáztál és a saját hintótokon hoztál be az iskolába. Miklós, te nagyon gazdag voltál.

Ti a színházban páholyt béreltetek. Egy vasárnap délután engem is elvittél magaddal. Neked látószöved is volt. Miután végigszemlélte vele a nézőteret, nekem nyújtottad.

— Nekem nem kell. Jó a szemem — mondtam zavarámban, mert nem tudtam, miként kell a látószövet használni.

Te erre elnézően mosolyogtál és cukorkával kínáltál meg. A bombon nagyon finom volt és én az édességtől megrögzöttan azt kérdeztem tőled?

— Ugy-e te nagyon gazdag vagy?

— Én nem. A családom — feleltél komolyan, majdnem fájdalmas hangon.

Akkor nem értetted. Az én apám szegény volt. Én is az voltam. A te apádnak házai, milliói voltak és mégis azt mondtad: „én nem”. Pedig egyetlen gyermeke voltál az apádnak.

Három éve találkoztunk. Te alig ismertél meg. Eszedbe hoztam a színházi délutánt. Felemlítettem a fehér csikos kék ruhádat és a gyönyörű biciklidet. Nekem ezek még ma is nagy dolgok. Neked semmit sem jelentettek.

Te autón jársz. Három színházban van bérleted. Mecénása vagy egy nagy futball-csapatnak. Bizonyosan van husz öltözet ruhád. Hogyan is emlékezhetsz azokra a dolgokra, amelyeket annak idején is természetesnek vettél, csak úgy, mint én a gyomorgörcsöt és a fejfájást, ami sokat kínozott diákkoromban.

Most utólag is hálás vagyok neked, hogy az érettségi találkozáson, ahol utoljára láttalak, olyan barátságosan elbeszélgettél velem. Megkérdezted, hogyan élek és mivel foglalkozom. (Persze téged, kedves Miklós, az irodalom nem érdekelt.) Van-e családom?

— Élek napról-napra. Öt-tíz pengőért közel-harcot vívok az étellel. Ezt nem panaszképpen mondom. Minden nap egy nyert csata. Minden hét ajándék és minden év csoda, amit megélek — feleltél baráti kérdezősködésedre.

— De neked csupa öröm az életed, hiszen nagyon gazdag vagy.

Döbönt csodálkozással néztél rám. Szemed ködbe borult, szájad széle legörbült s azt mondtad:

— Én nem. A családom.

— Hogyan? Ha jól tudom, csak egy fiad van.

— Igen csak egy — hagytad helyben halkan.

— Persze ezt te nem érted. A vagyon a fiamé. A

házak jövedelme, a pénz kamata a fiamé. Én csak azt költögetem el, amit megkeresek.

Fejcsóválva hallgattalak.

— Így van, kedves barátom. Nem nyulhatok a családi vagyonhoz, az nem az enyém.

— Gondnokság alatt vagy? — kérdeztem részvétellel.

Miklós, te erre a bárgyu kérdésre hangosan felnevetél, aztán folytattad:

— Dehogyan vagyok. De képzeld el, hova jutna a család, ha én havonta hater ezer pengőt költenék a vagyonból. Neked könnyű. Az a kevés, amit megkeresel, az a tied. Szabadon rendelkezél vele. Akkor, ott és arra költöd, amire jól esik. De én...

Mohón itál egy pohár kristályvizet, mert kiszáradt a torkod.

— Nyakamon a kötél, kezemen a bilincs, lábam csetlik-botlik, csak azért, mert gazdagnak hisznek. Igen, édes barátom, miért csóválod fejedet... Fogalmad sincs arról, hogy milyen rab-szolgája vagyok én a családi vagyonnak. Nagy házat kell vezetnem. Cselédség és a villám fentartása rengetegbe kerül. Autótartás. Nyaralnom kell előkelő, drága helyen. Fiamat, feleségemet a vagyonomhoz illően kell eltartanom. Jótékonykodnom kell. Tagdíjak, a megszámlálhatatlan társadalmi és politikai egyesületnek... Soroljam még tovább?

Philantrófi szünetet tartottál. Láttam, hogy nagyon felizgattad magadat. Az asztal fehér teri-

Több mint négyszázéves multra tekinthet vissza a Târgu-Mureş-i szabóiparosság

— tünt ki a szindikátus legutóbbi közgyűlésén
A kötelező könyvvezetésre hívták fel a kisiparosság figyelmét.
— Megkezdődtek a szakvizsgák

A târgumureşi szabóipari munkaadók szindikátusa vasárnap tartotta meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen nagyszámban jelentek meg a szindikátus tagjai. Tóthfalusi Sándor elnök felkérésére Stoica Gheorghe román nyelven nyitja meg az ülést, majd Tóthfalusi elnök megnyitja a beszámolója következik. A megnyitó beszédben Tóthfalusi Sándor rövid visszapillantást vetett a helyi szabóiparosság multjára. Elmondta, hogy a helyi szabó-céh, mely a város társadalmában kezdettől fogva jelentős szerepet vitt, a XVI. században jutott fejlődése csúcspontjára, beszámolója végén megállapította, hogy a jelenlegi szabóipari szindikátus a gazdasági viszonyok következtében súlyos nehézségekkel küzd, de tagjai érdekében készséggel jár el a hatóságoknál és a lehetőség szerint könnyebbségeket igyekszik kivívni úgy az adózás terén, mint más hivatalos ügyekben. Köszönetet mond Stoica Gheorghenak, aki minden szaktudásával a szakvitaestélyeket levezette, továbbá a szervező bizottságnak, külön a női szabószakosztályok szervező és vigalmi bizottságának. Bejelenti, hogy a szindikátus 15.000 lejrel járult hozzá az ipartársulatok temetkezési egyesületének megalakításához és így a szindikátus minden tagja részvényese lett az egyesületnek. Az ülés felállva adózik a legutóbb elhunyt három tag emlékének.

A kisiparosok könyvvezetési kötelezettsége.

A továbbiak során beszámolt arról, hogy a helyi Szabók Szövetsége az évben érte el fennállásának 10. esztendejét. Kéri a tagok támogatását, majd pedig beszámolójának tudomásul vételét.

A határozatképesség megállapítása után sor kerül a tárgysorozat lefolytatására. A titkári jelentést megelőzőleg azonban felolvassa az elnök a kereskedelmi és iparkamara közleményét a kisiparosok és kiskereskedők könyvvezetési kötelezettségének ügyében és figyelmeztet.

tőjén nyugvó kezed megremegett és ajkad is megreméngt.

— Hát barátom, summa-summárom havi hat-ezer pengőt kell megkeresnem. Ez az összeg, amelyre feltétlenül szükségem van. Elhíheted, hogy ez nem könnyű feladat.

Olyan hirtelen és olyan váratlanul szakadt rám a sok-sok szörnyűség, amit nekem mondtál, hogy ócsintón sajnálni kezdtelek.

— És ha mégis — véltem bátorlalanul — megtörténne, hogy nem tudnád megkeresni azt a roppant összeget, olyan nagy szerencsétlenség volna, ha hozzányúlnál a családi vagyonhoz?

Végigsimítottam homlokodat és kezeiddel valami furcsa, elhárító mozdulat tettél az arcod előtt.

— Nem. Ennek nem szabad előfordulnia. A családi vagyon nekem olyan, mint a te tested. A családod a te kezed és agyad munkájából él. Ugyan mi történne akkor, ha egyszer vakon vagy bénán mennél haza, vagy teszem azt, az agyaddal történe valami kis baleset.

— Nem értelek.

— Pedig világos. Te vigyázol magadra, mert te vagy mindene a családnak. Megközelítőleg sem dolgozol annyit, mint én, mert a te személyed a fontos. De nálam a családi vagyon a fontos, az, amit a szüleimtől örököltem. Ennek épségben kell maradnia, még ha bele is szakadok a munkába.

Közel hajoltál hozzám. Szemedben felvillant valami pajkos tűz, elmosolyodtál, megfogtad a kezemet és így folytattad.

— Te, én boldogan cserélnék veled. Boldogan,

teti a szindikátus tagjait, hogy az illetékes miniszterium nem adott újabb határidőt a könyvvezetés elhalasztására és így ajánlatos az üzleti könyvek mielőbbi megnyitása, hogy esetleges ellenőrzés ne érje váratlanul a szindikátus tagjait.

Folynak a szakvizsgák.

Az elnök bejelentése után Stoica Gheorghe röviden beszámolt arról, hogy Târgumureşen az elmúlt hét péntekén kezdődik meg a helyi munkakamaránál az ipartörvényben előírt szakvizsga. Mint a vizsgabizottság tagja, figyelmezteti mindazokat, akik a közeli napokban vizsgára állnak, hogy felkészülten jelentkezzenek a bizottság előtt, amely szigorúan követi a vizsgák lefolytatására vonatkozó rendelkezések utasításait. Egyben felkéri a munkaadókat, hogy tartásuk szem előtt tanoncainak lelkiismeretes kiképzését, ami egyik előfeltétele a kontárkérdés megszűnésének.

Pénzügyminiszteri rendelet arról, hogy az amnesztia nem vonatkozik az adóbírságokra

Beszámoltunk már arról, hogy a pénzügyminiszter új rendeletet adott ki az amnesztia dekrétum értelmezése tárgyában és úgy magyarázta a dekrétumot, hogy az csupán bírói hatóságok által kiszabott bírságokat és büntetéseket enged el, vagy mérsékel, azonban nem vonatkozik az adó és közigazgatási bírságokra.

A Monitorul Oficial január 15-iki számában megjelent dekrétum I. szakasza, amely elvileg intézkedik a királyi kegyelem alkalmazásáról, eredeti szövegében így szól:

Art. 1. Acordăm grație și reducere de pedeapsă locuitorilor din întreaga țară, condamnații de instanțele penale civile sau militare,

csak ezt a szörnyű terhet, a családi vagyon súlyát ne érezném vállaimon.

Persze nem cseréltük el az életünket. Te autón utaztál haza svábfegy villádba. Én a személyvonat harmadik osztályán döcögtem Pestre. Azóta nem találkozunk. Én sokat gondoltam rád. Szép volt találkozásunk. De én nem mindent hittem el neked. Te csak azért panaszkodtál kegyetlen sorsodra, hogy megvigasztaljal és megértse velem, hogy az élet nem is igazságtalan: mindenki annyi terhet visel, amennyit elbir.

Ma hallottam felőled, kedves Miklós. Szívből és őszintén sajnálom, ami történt. Már akkor, az éretteégi találkozon megérezted. Nem bírtad tovább a roppant terhet. Beleszakadtál. Hallom, hogy két hónap óta szanatóriumban ápolnak. Azt is tudom, hogy már túl vagy a veszélyen. Ezt az első súlyos idegkimerülést megsztad. Pár nap múlva gyógyultan hagyod el a szanatóriumot.

Nagyon kérek, Miklós, vigyázz. Ez csak figyelmeztetés volt. A következő esetleg már katasztrofális lehet a te személyedre. Érted meg, most kizárólag csakis rólad van szó. A te személyedről, ami mégis csak értékesebb a családi vagyonnál.

Émlekedsz? Azt mondtad, hogy boldogah cserélnél velem. Hát jó, én vállalom. Cseréljük el vagyonunkat és életmódunkat. Miklós, és hajlandó vagyok érte meg hozni ezt a roppant áldozatot, de...

De a családi vagyon épségét nem garantálom.

Megalakult a női szabók szakosztálya.

A legutóbbi közgyűlési jegyzőkönyvet felolvassa és megteszi titkári jelentését Blütné Ignác, a szindikátus titkára, majd az elmúlt évben megalakult a szindikátus kebelében a női szabók szakosztálya, amely tagjai érdekében tevékeny munkásságot fejt ki. Krausz Gyula teszi meg ezután jelentését, mint a női szabószakosztályának elnöke. A szakosztály, amely 1937. július 6-án alakult újra, összes szakmai kérdéseit önállóan intézi. Igyekszik a tagok kulturális követelményeit is kielégíteni, ennek érdekében vezették be havonként egyszer egy-egy ismerkedési est megrendezését is, mely a legjobb erkölcsi eredményekkel járt. A jelentés tudomásul vétele után Huszár András a pénztár jelentés előterjesztése után elfoglaltságára való hivatkozással lemond. Helyét Kulcsár Péter foglalja el. Kiegészítik a választmányt és zászlóvivőkül Nisztor Györgyöt és Nagy Ferencet jelölték. Az új költségvetés megszavazása után Giliga Lajos indítványozza a szindikátus kebelében külön férfiszabó szakosztály megalakítását, mit a közgyűlés helyesnek talál. A továbbiak során Bálint Lázár, Koros Sándor szindikátus alelnök, Kiss András, a nőiszabó szakosztály elnöke teszik meg hozzászólásaikat, majd Stoica Gheorghe bejelenti, hogy a bucureştii szabászati akadémia a szabóiparosok részére a fővárosban otthont épít, ahol a helyi szindikátus tagjai kedvezményes ellátásban részesülnek. Kéri, hogy a terv megvalósítását anyagiakkal segítsék elő.

ordinare sau extraordinare, prin hotărâri rămase de definitivă la data publicării decretului de față...

Amint a szövegből látjuk, a kegyelem és büntetés leszállítás az ország minden lakosára vonatkozik, akiket a dekrétum kihirdetéséig rendes, vagy rendkívüli polgári, vagy katonai büntető hatóságok jogerős ítélettel marasztaltak el.

A magyarázat az „instantele” kifejezés értelmezésére vonatkozik, a pénzügyminiszteri rendelet szerint ugyanis „instantele” csak bíróságokat jelenthet és pedig büntetőbíróságokat. Miután pedig az adótörvény vagy a közigazgatási rendelkezések ellen elkövetett kihágások tárgyában nem büntető bíróságok ítélkeznek, ennél fogva az ilyen hatóság által kiszabott büntetésekre nem vonatkozik a kegyelem és büntetés leszállítás.

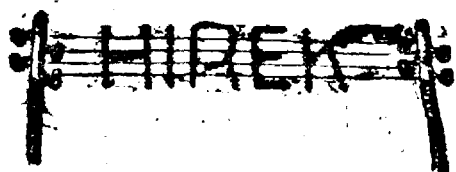
A pénzügyminiszteri rendelet ennél fogva a következőképpen hangzik:

Egyes pénzügyigazgatóságok felkérték a miniszteriumot, hogy adja ki a szükséges utasításokat az amnesztia-rendelet végrehajtására vonatkozóan.

A pénzügyminiszterium az igazságügyi miniszterium véleményére való hivatkozással közli, hogy a kincstári bírságok, valamint a különböző közigazgatási hatóságok által kiszabott bírságok nincsenek befoglalva az amnesztia dekrétumban, minthogy ezeknek a bírságoknak nincsenek tulajdonképpen büntetési jellegük.

Ennek folytán a pénzügyminiszter szervei kötelesek visszautasítani az adózóknak a bírságoknak elengedésére, vagy leszállítására vonatkozó és az amnesztia-rendeleten alapuló kérelmet, minthogy ezekre nézve a dekrétum nem intézkedik.

Igy szól a rendelet, amelyre vonatkozóan csak annyit említünk meg, hogy az amnesztia dekrétum XI. szakasza kifejezetten felsorolja mindazokat a büntetéseket és bírságokat, amelyekre nem lehet alkalmazni a közkegyelmet és ezek között több olyan kihágás is van, amelyek tulajdonképpen közigazgatási jellegűek, mint a milyen a szeszszállító kereskedelméről szóló törvény ellen elkövetett kihágások, az egészségügyi törvény ellen elkövetett kihágások, stb.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction and Administration:
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árendemény.
Arad, Căminul Industrişilor — Iparos Otthon.
Strada Braţianu 18.

A vámbírságok
leszállításának szabályai

A pénzügyminisztériumhoz naponként nagy számban érkeznek vámbírságok leszállítására vonatkozó kérések. A minisztérium a vámbírságok leszállításánál követendő eljárásnál követendő irányelveket a következőkben állapította meg: Az 1933 április 28. után megjelent új vámtörvényt követőleg adódott vámbírságok mérsékléséről semmiképpen sem lehet szó. A vámbírság nyomban életbelép és összege nem mérsékelhető, amint a kihágási jegyzőkönyvet a vámvezérigazgatóság jóváhagyta. Ami az új törvény előtt kirótt bírságokat illeti, ezekben az esetekben szó lehet a mérséklésre vonatkozó kérelem teljesítéséről, miután a törvény nem tartalmaz határozott intézkedést ennek lehetetlenné tételére. Ilyen esetben a követendő irányelv az, hogy a mérséklés csak akkor lehetséges, ha a törvényes vámösszeget teljes összegben kifizetik és a bírság összegének legalább 20 százalékát kiegyenlíti. A bírság csökkentése 20 és 50 százalék között váltokozhatik, ami attól függ, hogy az ügy milyen stádiumban van. A százalékarány természetesen nagyobb, ha már bíróság által is jogerősen jóváhagyott bírságról van szó és, ha a kihágást elkövető egyénnek módjában áll fizetni. Más esetekben a bírságleszállítás nagyobb arányú lehet.

— Megkezdik működésüket a szakmai vizsgáztató bizottságok. Az aradi munkakamaránál befejezték a becserélésre benyújtott munka és mesterkönyv előkészítő munkálatait. A régi mesterkönyveket ezek szerint újakkal cserélik ki. Természetesen csak azokat fogják kicserélni, amelyeknek tulajdonosai a kért iratokat is beterjesztették. Vannak olyanok, akik a mesterkönyveken kívül egyáltalán, vagy csak nagyon kevés iratot nyújtottak be. Ezeknek ügye egyelőre függőben marad. Azok pedig, akik inasiskolát végeztek és mesterek akarnak lenni, előzőleg vizsgát tesznek a szakmai vizsgáztató bizottság előtt és csak ezután, ennek az alapján folytathatnak mesterséget.

SIKERTELEN KISERLET

Gutód grófnak fájni kezdett a füle. Két bridzsparti közt elment tehát egy fülörvöshöz és előadta panaszát.

— Mindjárt megnézem, mi a baj — mondta az orvos és belenézett a gróf fájós fülébe.

— Hm, doktor ur — szólalt meg egyszerre a gróf — valamit közölnöm kell önnel.

— Micsodát?

— A doktor ur hiába néz be ebbe a fülembe, ugye fog keresztülnézni, mert a másik fülemben valójában a szájam van.

— Új aerodinamikus vonatjáratok. Bucurestiből jelentik: A közeljövőben hat új aerodinamikus Rapid vonatot helyeznek forgalomba a következő utvonalakon: Bucuresti—Iasi, Bucuresti—Galati és Bucuresti—Timisoara.

SZÍNHÁZ

Ketten beszélgetnek. Azt mondja az egyik: — Legközelebb színre kerül egy darab, amelynek mindössze két szereplője van.

— És a másik?

— Ennek az ellenkezőjét már láttuk.

— Mennyiben?

— Elbámultam már olyan darabot, amelynek mindössze két nézője volt.

TIPOGRAFIA „HIRLAP”, ARAD.

CONVOCARE

Grupa Industrişilor pentru Ajut. de Inmormântare din Arad îşi ţine ziua de 6 Martie 1938, la orele 10 a. m., iar în cazul când membrii nu se vor prezenta în număr cât se cere conform la capacitatea de a decide, în ziua de 13 Martie 1938, la orele 10 a. m., Dumineca.

a XIII-a adunare generală
ordinară

în Casa Culturală a Căminului Industrişilor din Arad, la care cu onoare invită pe toţi membrii.
Direcţiunea.

ORDINEA DE ZI:

1. Discurs inaugural al preşedintelui.
2. Darea de seamă a Direcţiunei asupra gestiunei pe anul 1937.
3. Raportul secretarial.
4. Raportul de cassa.
5. Raportul comisiunei de censored al Federaiei Sindicatelor Industrişilor din Arad.
6. Descărcarea Direcţiunei şi censorilor de gestiunea lor pe anul 1937.
7. Alegeri:

a) alegerea a 4 membri de direcţiune pe durata de 3 an.

b) alegerea a 7 membrii alegători pe 3 ani.

c) alegerea a 12 membrii supleanţi în comitet pe durata de 1 an.

8. Eventuale propuneri.

Propunerile înaintate adunării se vor prezenta Direcţiunei cu 8 zile înaintea adunării generale.

MEGHIVO

Az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja 1938. március hó 6-án, határozatkép-telenség esetén március 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor az Iparos Kulturház nagytermében

XIII-ik rendes évi taggyűlését

tartja, melyre a csoport tagjait tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Igazgatóság jelentése.
3. Titkári jelentés.
4. Pénztári jelentés.
5. A Federaleszámvizsgáló bizottságának jelentése.
6. Felmentvény megadása feletti határozat.
7. Választások:

a) 4 igazgatósági tag megválasztása 3 évre.

b) 7 választmányi tag megválasztása 3 évre.

c) 12 választmányi póttag megválasztása 1 évre.

8. Esetleges indítványok.

A taggyűlés elé beterjesztendő indítványok a taggyűlés előtt 8 nappal az igazgatósághoz benyújtandók.

— Ötvenszázalékos vasuti kedvezményt élveznek Jugoszláviában a külföldiek. A jugoszláv államvasut újabb utazási kedvezményt biztosított az országot látogató külföldi turisták számára. Mindazok a külföldről érkező turisták, akik valamelyik jugoszláviai helyiségben legalább öt napot töltenek, 50 százalékos díjke-zedményben részesülnek. A kedvezményes jegyek érvénye három hónap.

ALIBI

Maceráné leült a zongorához, a Faust ékszer-árárt kezdte játszani és énekelt is hozzá, Macera pedig kifelé indult a szobából.

— Hová méz, Dolci, — szólta rá a felesége.

— A folyósóra — felelte Macera.

— Ez érdekes. Valahányszor énekelni kezdek, te mindig a folyósóra méz. Mire jó az?

— Alibit bizonyítok.

— Hogy-hogy?

— Mutatni akarom magam a szomszédoknak, nehogy azt higgyék, hogy verlek.

Az importengedélyek
meghosszabbításának
formalitásai

A kereskedelemügyi minisztérium külke-reskedelmet irányító igazgatósága tudomására hozza az összes importőröknek, hogy a jövőben: a) az importengedélyek meghosszabbítására vonatkozó összes kérvényeket a külkereskedel-met irányító igazgatóságokhoz kell benyújtani és pedig az engedély 6 hónapi érvényességének határidején belül és mellékelni kell a kérelem indokolásához az összes aktákat; b) az engedélyezhető meghosszabbítás maximuma nem ha-ladhatja meg a három hónapot, úgy, hogy egy importengedély érvényessége legfeljebb 9 hóna-pig tarthat; c) az általános szabályok alól ki-vételnek tekintendők a hatóságok, a petróleum-vállalatok, a gépipar és a kicserélhető alkatré-szekre adott engedélyek; d) a fentemlített hatá-ridőn túl semmiféle újabb meghosszabbítás nem engedélyezhető.

— Kerékpárfényszóró. A március 6-án kez-dődő lipcsei tavaszi muntavásár számos új ta-lálmánnyal és hasznos újítással lepi meg a kö-zönséget. Múltán kelt majd feltűnést egy rajnai cég által forgalomba hozott, a kerékpárosokat érdeklő kerékpár-fényszóró, melynek alkalm-a-zása révén ugyszólván veszélytelennek minősít-hető az esti, vagy a sötétben való kerékpározás. A fényszóró olyan ötletesen van felszerelve, hogy egyúttal fényirányjelzésre is használható, to-vábbá szabályozható kisebb, vagy nagyobb tá-volság bevilágítására. A kerékpár sportjának hódolói bizonyára örülni fognak ennek az új fényszórónak, mely sok veszélytől és kellemet-lenségtől óvja meg őket.

KÖZÖS SORS

Döcög és Pöcög beszélgetnek.
— Érdekes statisztikát olvastam tegnap — mondja Döcög. — A legtöbb kiváló embernek ve-szekedő a felesége. Például Sokratesé, Düreré, Gutenbergé, stb.

— Nem is tudtam, feleli Pöcög — hogy én is kiváló ember vagyok.

Aradi Polgári Jótékony
Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Direcţiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociaţii, că cotizaţiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halál-esetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a követ-kező sorszámokig esedékesek:

Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

In Grupa I. Csoportban: v. I. Ludovic Rónai Lajosné 938, Ioan Pártos János 939.

In Grupa II. Csoportban: v. I. Francisc Darabos Ferencné 1015 sorszámig esedékes a fi-zetés.

Aradi Iparosok Temetkezést
Segélyző Csoportja

Direcţiunea Grupei de Ajutor de Inmormântare a Industrişilor din Arad face cunoscut mem-brii cari sunt în restanţă cu cotizaţiunile lor, să achite restanţele în interesul lor propriu, fiindcă în con-formitatea §-lui 14 şi 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrii decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Cso-portja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szá-bályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági jo-guk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 103. Andrei Ta-kács András.

In Grupa B) Csoportban: 1007. Francisc Ger-hardt Ferenc.

Felelős kiadó: NEMEDY GABOR.